

Viherympäristö

Asiaa kaupunkivihreästä
päättäjille ja ammattilaisille

5 | 24

GREEN FLAG AWARD
Suomessa ja maailmalla

**Viheralueiden lintulajiston
voi suunnitella**

KANSAINVÄLINEN VIHERALA

**LISÄÄ JUTTUJA
DIGILEHDESSÄ**

**LATAA MOBIILISOVELLUS:
VIHERYMPÄRISTÖ (ILMAN ÄÄKKÖSIÄ)**

V VIHERYMPÄRISTÖLIITTO

SAFE TO PLAY

Tarkastajien koulutusta jo 10 vuotta!

Safe to Play -koulutus

Liity ulkoalueiden turvallisuudesta huolehtivien asiantuntijoiden kasvavaan joukkoon alan johtavan asiantuntijan kouluttamana.

Seuraava tarkastajakoulutus

**5.11.
HELSINKI / ONLINE**

Asentajille 1 päivä
Suunnittelijoille 3 päivää
Hallinnoijille 3 päivää
Projektipäälliköille 4 päivää
Tarkastajille 7 päivää

kauppa.s2p.fi

S2P sertifiointi

Tiesitkö? S2P sertifioituna tiedät, että olet täyttänyt lain velvoitteen riittävän pätevyyden hankkimisesta kuluttajapalvelun turvallisuudesta huolehtimiseksi.

s2p.fi

040 717 9536
sales@s2p.fi

Globaaleja kukkaruukkuja

teksti ja kuva: LIISA HYTTINEN

Luonto ei tunne rajoja. Näennäisen erilliset viheralueet ovat kytköksissä toisiinsa verkostoilla, joita pitävät yllä erilaiset vaeltavat ja uusille alueille leviävät eliöt. Muuttolinnut ja jotkin hyönteiset siirtyvät säännöllisesti pesimä- ja ruokailualueilta toiselle tuhansiakin kilometrejä. Myös monet vesi- ja maaeläimet vaeltavat. Samalla nämä eläimet tulevat kuljettaneeksi uusiin paikkoihin oman mikrobiston ja ruumiinsa. Tällainen biomassan liike tekee ekosysteemistä globaalin.

Sekoittuminen on tarpeellista luonnon monimuotoisuuden kannalta. Usein liikkumismahdollisuudet ovat kuitenkin liian rajoittuneita. Viheralueet pirstaloituvat ja ihmisen infrastruktuuri, kuten tiet ja yksipuolinen kasvillisuus ovat monille luonnon eliöille ylitysepääsemättömiä esteitä esimerkiksi riittävän erilaista geeniperimää kantavan lisääntymiskumppanin tai sopivan ravinnonlähteen löytämiseksi. Kun ihminen helpottaa ja mahdollistaa liikkumistaan moottoritietä

pitkin tai puistonurmen halki, tulemme samalla kaventaneeksi muiden lajien liikkumismahdollisuuksia.

Osa lentäen paikkaa vaihtavista eliöistä voi kuitenkin löytää riittävän elinympäristön jopa katutilaa elähdyttävästä kukkaruukusta ja siirtyä sen kautta uusille alueille. Tällaiset pienoisekosysteemitkin ovat siis osa globaalia ekosysteemiverkostoa ja voivat edesauttaa laajemman alueen eliöstön monimuotoistumista. V

Sisällys 5|24

16 GREEN FLAG AWARD SUOMESSA JA MAAILMALLA

Suomi on viidennellä sijalla arvostetun tunnustuksen saaneiden viheralueiden määrässä.

24 SIRPA PIETIKÄINEN: EU NOSTAA YRITYSTEN VASTUUTA ILMASTOKYSYMYKSISSÄ

Pitkäaikainen europarlamentaarikko pitää ennallistamisasetusta tärkeänä edistysaskeleena.

27 GLOBAALIT MUUTOKSET OHJAAVAT VIHERALAN KEHITYSTÄ

Seppo Närhin haastattelussa Elcan ja SoGreenin puheenjohtaja Henrik Bos.

30 RANJA HAUTAMÄKI: TARVITAAN LAADULLISIA KRITEREJÄ MÄÄRÄLLISTEN LISÄKSI

Co-Carbon-hankkeessa on perehdytty ennallistamisasetuksen kansalliseen toimeenpanoon.

32 PUUT JA METSÄT TULEVAISUUDEN KAUPUNGISSA

Viher- ja latvuspeitteisyys on saatava kasvuun.

38 VIHERALUEIDEN LINTULAJISTON VOI SUUNNITELLA

Monet lintulajit tarvitsevat tiheää aluskasvillisuutta, ryteikköjä ja pensaiden suojaa.

46 MONIPUOLISIA MIKROBIYHTEISÖJÄ, "VANHOJA YSTÄVIÄ"

Maaperän mikrobiston monimuotoisuutta selvitettiin Oulun ja Helsingin kaupungin viheralueilla.

50 YRITTÄJÄNÄ VIHERALALLA: KASVAAKO VAI EIKÖ KASVAA?

Yrityksellä on oltava selkeä näkemys siitä, mistä työstä sille maksetaan ja miksi se siihen valitaan.

56 HAASTEITA JA MAHDOLLISUUKSIA TAIMISTOSSA

Muuttuva ilmasto tuo omat piirteensä pohjoisen taimiston toimintaan.

Vakiot

- 7 PÄÄKIRJOITUS
- 8 UUTISTORI
- 22 MIKÄ HANKE?
- 36 KURKISTUKSIA MAISEMAAN
- 44 TUTKITTUA
- 61 KOLUMNI: PIRJO SIRÉN
- 62 LUKEMISTO
- 64 OPI JA KOE

Kuva: Plaza Mayor Málaga

”Puistojen ylläpito on moninaista. Monissa maissa ne ovat yksityisten yritysten tai asukasyhteisöjen hoidossa.”

Kuva:

Carl McClean
International Development
Manager
Keep Britain Tidy
s. 16

Kuva: Seppo Nähi

”Ilmastonmuutos on nykytiedon valossa paljon voimakkaampi kuin on aiemmin tiedetty. Nykyiset toimet eivät riitä.”

Kuva: Seppo Nähi

Sirpa Pietikäinen
Euroopan parlamentin jäsen
s. 24

Kuva: Liisa Hyttinen

”Olemme mukana eurooppalaisessa jalavaverkostossa, jossa kasvatetaan taudinkestäviä lajikkeita.”

Kuva: Liisa Hyttinen

Arttu Haverinen
toimitusjohtaja
Taimisto Huutokoski Oy
s. 56

Viherympäristö

Kannen kuva: London Legacy Development Corporation

Lontoo näytti suuntaa rehevän kasvillisuuden tuomisesta kaupunkiin jo vuoden 2012 Olympialaisiin rakennetulla alueellaan.

Viherympäristö-lehti, 31. vuosikerta
ISSN: 1237 – 0932

Julkaisija ja kustantaja

Viherympäristöliitto ry
www.vyl.fi
viherymparisto@viherymparisto.fi
www.viherymparisto.fi

Toimitus

Päätoimittaja Liisa Hyttinen
puh. 040 572 0299
liisa.hyttinen@vyl.fi

Tilaukset ja osoitteenmuutokset

viherymparisto.fi/tilaa
viherymparisto@atex.com

Ilmoitukset

Juha Lecklin
puh. 044 901 9153
juha.lecklin@vyl.fi

Ilmoitusaineistot:

ilmoitukset@viherymparisto.fi

Kirjapaino

PunaMusta 2024

POLKUPYÖRÄTELINEET JA -KATOKSET

KLAVER on Hollantilainen valmistaja, jolla ratkaisut kaikkeen polkupyöräsäilytykseen.

2ParkUp Kaksikerroksinen teline, myös latauspistokkeilla

Pyöräpysäköinti kahdessa tasossa on tilaa säästävää ja kustannustehokas ratkaisu pyörien säilytykseen. 2ParkUp on joustava ja laajennettavissa tulevaisuutta varten. Siihen on saatavilla latauspistokkeet sähköpyörille sekä runkolukitus vaihtoehtona. Kannattaa käydä tutustumassa Kaisatunnelissa!

Kaisantunnelin pyöräparkki
Helsinki

Wave polkupyöräkatos

Polkupyöräkatos suojaa pyöriä myös sateisina päivinä. Wave katokseen saa yhdistetyksi eri pyörätelineitä - myös 2ParkUp-telineet.

Cobra pyöräteline

Cobra on jatkettava pyöräteline useilla perustamisvaihtoehtoilla. Galvanoituna tai maalattuna, runkolukitus vakiona.

Kaikki palvelut saman katon alta:

• **Myynti** • **Huolto** • **Asennus** • **Varaosat** •

Oy J-Trading Ab, Kuriiritie 15 01510 Vantaa
p. 0207 458 600, etunimi.sukunimi@j-trading.fi, www.j-trading.fi

Kuva: Jenni Roth

Kaikki ennalleen?

Ennallistamisasetus on tässä kansainvälisyys-teemaisessa numerossamme esillä yhdessä jos toisessakin artikkelissa. Eikä ihme: alulla on asetuksen edellyttämän kansallisen toimeenpanosuunnitelman luonti, ja se aiheuttaa päänsäivää niin viheralan kuin koko kaupunkisuunnittelun saralla.

Jos maaseudun luontoalueilla tavoitellaan ennallistamisella jonkinlaista "alkuperäistä" tai "entistä" luonnontilaa – soita ennen ojituksia, metsiä ennen metsätaloutta, vesistöjä ennen voimakasta muokkausta ja päästöjä – niin kaupungeissa näkökulman on oltava laajempi. Kaupungeissakin tulee säilyttää jäljellä olevat luonnontilaiset alueet ja vaalia niiden luontoarvoja. Emme kuitenkaan pura kaupunkia luonnon tieltä, vaan meidän on muutettava niitä siten, että monimuotoisemmat elinympäristöt voivat tulla sekä uusilla että ennestään tutuilla tavoilla osaksi rakennettua ympäristöä.

Viherympäristöliitto tekee laajaa ja monipuolista työtä ennallistamisasetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Liitto on mukana vaikuttamassa kansallisen toimeenpanosuunnitelman sisältöön, ja samaan aikaan edistämässä käytännön toimia paikallisesti ja kansainvälisesti. Kansainvälisessä yhteistyössä olemme sekä saavina että antavina osapuolina.

Green Flag Award on brittiläisen Keep Britain Tidy -järjestön luoma arviointimalli puistojen ja viheralueiden laadun kohottamiseksi. Suomessa tunnustuksen on voinut hankkia vuodesta 2016 alkaen Viherympäristöliiton kautta. Mukana on jo 21 viheraluetta eri puolilta maata.

Kestävän ympäristörakentamisen KESY-malli on Viherympäristöliiton luoma konsepti, joka ohjaa suunnittelemaan, rakentamaan ja kunnossapitämään viheralueita ympäristöhaittoja vähentävillä tavoilla. Liitto esitteli KESY-mallia tänä syksynä kansainvälisessä Future Green City -kongressissa ja se herätti kiinnostusta eri puolilta maailmaa tulleissa osallistujissa.

Viherala harppoo eteenpäin. Ennallistamisasetuksen toimeenpanosuunnitelma tulee toivottavasti tukemaan tätä kehitystä – uudenlaisia, vehreitä ja kestävästi rakennettuja kaupunkiympäristöjä.

Liisa Hyttinen
päätoimittaja
liisa.hyttinen@vyl.fi

Kuva: Pixabay

Ohje kasvualustojen päästöihin

Viherympäristöliiton kasvualustatyöryhmä on päättänyt suosittaa kasvualustojen päästölaskennassa Väyläviraston ja Suomen ympäristökeskuksen tekemää ohjetta Infra-rakentamisen vähähiilisuuden arviointimenetelmä. Ohje keskittyy raaka-aineiden hankintavaiheeseen ja kuljetukseen. **Lähde: VYL**

Kuva: Janne Heijola / Syke

Lähes 90 pistiäistä Ämmäsuolla

Vanhan kaatopaikan päälle Espoossa rakennetuilla niityillä havaittiin kesän seurannassa 15 perhoslajia ja lähes 90 lajia pistiäisiä. Lantuperhoset ja hohtosiniisiivet olivat yleisiä, mutta niityiltä löytyi myös Etelä-Suomessa harvinainen kanervakimalainen. Tavoitteena on rakentaa Ämmäsuolle noin 35 hehtaaria niittyjä seuraavien vuosien aikana. **Lähde: HSY**

Kuva: Pixabay

Päästöt laskussa

Rakennetun ympäristön vuotuinen hiilijalanjälki on pienentynyt 15 prosentilla neljässä vuodessa. Keskeinen syy on rakennusten lämmittämiseen käytetyn sähkön ja kaukolämmön nopea vähähiilistyminen. Jatkossa myös vihreän siirtymän sääntelyn vauhdittamat rakennusten energiatehokkuusremontit sekä rakennusteollisuuden omat ilmastotoimet leikkaavat päästöjä kiihtyvällä tahdilla. Myös betonin ja teräksen valmistusteknologioiden kehitys vaikuttaa päästöihin tulevaisuudessa. **Lähde: RT**

Future Green City -kongressi kokosi vihreän ja harmaan infran edustajat yhteen

Maaailman ensimmäinen Future Green City -kongressi järjestettiin 23.-26.9.2024 Alankomaiden Utrechtissa. Sen järjestivät yhteistyössä alankomaalaiset kaupunkitekniikan ja viheralan järjestöt sekä kansainväliset toimijat World Urban Parks ja International Federation of Municipal Engineering (IFME).

- Tapahtumassa kohtasivat niin järjestäjien kuin osallistujien osalta vihreän ja harmaan infran toimijat, toteaa Suomen viheralaa tapahtumassa edustanut Viherympäristöliiton toiminnanjohtaja **Taavi Forssell**.

Ohjelmassa oli luentoja, työpajoja, keskustelupaneeleja, elokuvanäytöksiä, pelejä ja ekskursioita eri puolille Alankomaita. Forssell esitteli omassa puheenvuorossaan yhdes- sä toisen Viherympäristöliiton edustajan, **Hanna Tajakan** kanssa Kestävän ympäristörakentamisen KESY-toimintamallia, joka herätti runsaasti kiinnostusta kansainvälisessä yleisössä. Osallistujia oli lähes 60 eri maasta, joten verkostoitumismahdollisuudet olivat hyvät.

- Me kontaktoimme lukuisia eri maita, mutta syvimmat keskustelut käytiin Yhdysvaltojen ja Meksikon World Urban Parks -toimijoiden, Alankomaiden kaupunkitekniikan järjestön ja Ison-Britannian Keep Britain Tidy -järjestön kanssa. Lisäksi keskusteluissa olivat mukana Ruotsi, Turkki, Uusi-Seelanti, Australia, Saudi-Arabia, Etelä-Afrikka, Filippiinit ja Kanada. Ainakin tällaiselle porukalle on esitelty niin meitä organisaationa kuin KESY-toimintamallia.

Forssell on tyytyväinen siihen, miten Viherympäristöliitto ja sen viestit otettiin vastaan.

- Kiinnostusta meitä kohtaan tuntui olevan ja työtämme koko alan kattojärjestönä on arvostettu. World Urban Parksin suunnalta on syvempääkin kiinnostusta yhteistyöhön.

Myös harmaan infran puolella Suomen edustus kansainvälisessä toiminnassa on aktiivista. Uudeksi kansainvälisen kuntatekniikan järjestö IFME:n puheenjohtajaksi on

Kuvat: Taavi Forssell

Future Green City -kongressin ekskursioilla tutustuttiin muun muassa Green Flag Award -palkittuun Maximáparkiin (ylhällä vas.), Wonderwoods-kerrostaloon ja erilaisiin hulevesiratkaisuihin. Taavi Forssell Viherympäristöliitosta ja **Carl McClean** Keep Britain Tidy -järjestöstä (alhaalla vas.) ovat tehneet yhteistyötä jo vuosia, mutta tapahtumassa luotiin myös runsaasti uusia ammatillisia suhteita.

Kuva: Liisa Hyttinen

Taavi Forssell
toiminnanjohtaja
Viherympäristöliitto

"Haasteet ovat hyvin yhteisiä
kaikkialla maailmassa
tiivistyvissä kaupungeissa."

nimitetty Suomen Kuntatekniikan Yhdistyksen (SKTY) Ville Alatyyppö. Suomessa Viherympäristöliitto puolestaan on aloittanut yhteistyön SKTY:n kanssa tänä syksynä tekemällä yhteisen opintomatkan viheralan suurimmille GaLaBau-messuille Saksaan. Ilmiönä näkyy siis sekä kansainvälisillä että kotimaisilla kentillä se, että vihreän ja harmaan infran toimijat lähenyvät toisiaan ja ovat kiinnostuneita yhteistyön syventämisestä.

- Sen, mitä itse pystyi aistimaan, myös kuntatekniikan puolella on kova huuto luontopohjaisiin ratkaisuihin, Forssell sanoo.

Future Green City -kongressissa ilmapiiri oli Forssellin mukaan positiivinen.

- Minulle korostui tässäkin tapahtumassa ihmiset. Se, kuinka viheralan ja kuntatekniikan ammattilaiset kaikkialla maailmassa haluavat todella ratkoa meille kaikille yhteisiä haasteita, verkottua ja tukea toisiaan.

Forssell kertoo esimerkin Keep Britain Tidy -järjestöä edustaneen Paul Todd'n palkitsemispuheesta.

- Hän tuli toisenlaiselta alalta viheralan pariin pari kymmentä vuotta sitten, ja näki, kuinka täällä ei pantata tietoa, vaan jaetaan sitä ja autetaan toisia. Meillä on yhteinen tahto tehdä maailmasta, ja erityisesti sen kaupungeista vihreämpiä ja luontopohjaisempia.

IFME:n palkitsemistilaisuudessa palkituksi tuli myös suomalainen leikkivälinevalmistaja Lappset. Kaikkiaan tapahtuma oli Forssellin mukaan hyvin järjestetty luentoineen, ekskursioineen ja palkitsemisineen.

Mutta millainen kuva tapahtuman perusteella muodostui kaupunkien viheralueiden tilanteesta ja tulevaisuudesta?

- Haasteet ovat hyvin yhteisiä kaikkialla maailmassa tiivistyvissä kaupungeissa. Kuinka saada riittävästi vihreää kaupunkiin, kuinka varautua luontopohjaisiin ratkaisuihin ilmastomuutokseen. Erilaisia ratkaisuja löytyy ja niitä on tärkeää jakaa, Forssell kannustaa. **LH**

Osallistuvan budjetoinnin malleja

Monissa kunnissa ja kaupungeissa osoitetaan jokin summa talousarviosta asukkaiden itse valitsemiin kohteisiin. Tämän osallistuvaksi budjetoinniksi, kutsutun toimintatavan toteuttamiseen on olemassa monenlaisia malleja. Yhteistä eri kuntien osallistuvan budjetoinnin hankkeille on se, että niissä nousevat usein esiin erityisesti viheralueisiin ja kaupunkivihreän määrään sekä laatuun liittyvät toiveet. Kuntaliiton opas Osallistuva budjetointi kunnissa ja maakunnissa esittelee syitä ja tapoja hyödyntää osallistuvaa budjetointia. Osallistuvaa budjetointia voidaan hyödyntää asukkaiden tärkeiksi kokemien asioiden toteuttamiseen selvittämällä esimerkiksi äänestyksen kautta, mitä uutta kuntaan toivottaisiin. Osallistuvan budjetoinnin avulla voidaan myös etsiä yhteisöllisiä keinoja toteuttaa hankkeita, joihin ei suoraan pystytä osoittamaan riittävää rahoitusta talousarviossa. Asukkaiden kanssa yhdessä voidaan toisaalta etsiä myös säästökohteita silloin, kun kunnan budjetti on tiukka. **LH**

NELJÄ TAPAA TOTEUTTAA

Lähde: Osallistuva budjetointi kunnissa ja maakunnissa -opas

1

TEHTÄVÄ TAI TOIMIALA

Asukkaat osallistuvat kunnan jonkin toimialan määrärahojen tai määrärahojen osan käytön suunnitteluun ja päätöksentekoon.

3

HANKE

Asukkaat osallistuvat kertaluonteisena rahoitettavan ja toteutettavan hankkeen, investoinnin, remontin tms. suunnitteluun ja päätöksentekoon.

2

ALUE TAI KAUPUNGINOSA

Tietyn alueen asukkaat osallistuvat taloutta ja resursseja koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon koskien oman alueensa palveluja, infraa tai kehittämistä.

4

PROSENTTIOSUUS BUDJETISTA

Kiinteä, vuosittain päätettävä prosenttiosuus koko kunnan tai toimialan budjetista annetaan asukkaiden suunniteltavaksi ja päätettäväksi.

Vuoden ympäristörakenne -kisaan 20 ehdokasta

Vuoden ympäristörakenne -kilpailuun osallistuu tänä vuonna ennätysmäärä kohteita. Hakemuksen lähetti määräaikaan 18.8.2024 mennessä 20 kohdetta eri puolilta Suomea. Tuomaristo oli vaikuttanut kohteiden määrän lisäksi niiden monipuolisuudesta, joukossa oli sekä perusparannuskohteita että uudisrakentamista. Luonnon monimuotoisuutta ja Kestävän ympäristörakentamisen (KESY) periaatteita oli huomioitu useilla tavoilla. Kilpailun finalistit julkistetaan ja esitellään joulukuun Viherympäristö-lehden numerossa. Finaaliin päässeiden projektien taustoihin pääsee tutustumaan myös Viherympäristöliiton järjestämässä maksuttomassa webinaarissa 12.12.2024. Voittaja julkistetaan Viherpäivillä 5.2.2025. Jyväskylän Paviljongissa. Lähde: VYL

Kuva: Jenni Roth

Porvoo ja RT mukana kiertotalouden green dealissa

Ympäristöministeriö julkisti 12.9. ensimmäiset kiertotalouden green dealiin mukaan lähteneet rakennusalan toimijat. Mukana on seitsemän organisaatiota, joista muun muassa maamassojen kierrättämiseen sitoutunut Porvoo kaupunki on yksi. Rakennusteollisuus RT tiedotti samana päivänä itse, että myös se lähtee sitoumukseen mukaan ensiaallon tuntumassa. Kiertotalouden green deal on yritysten, kuntien, maakuntien, järjestöjen ja valtion yhteinen vapaaehtoisuuteen perustuva strateginen sitoumus. Lähteet: YM ja RT

Kuva: Pixabay

Kuva: Teo Rinne

Uniikki ja monimuotoinen oppimisympäristö voitti

Maisemasuunnittelijat ry:n ja AhlmanEdun järjestämän pihtametsän suunnittelukilpailun on voittanut Puupuutarha-suunnitelma, jonka on laatinut Teo Rinne. Suunnitelmassa yhdistyivät maisemallinen ja toiminnallinen kokonaisnäkemys sekä alueen luonto- ja maisemallisten arvojen huomioiminen ja lisääminen.

Lähde: MAS

Jalopuita Jyväskylän metsiin

Jyväskylän kaupunki monimuotoistaa metsiään kokeilemalla muun muassa tammien, vuori- ja kynäjalavien, lehmukien ja pähkinäpensaiden istuttamista metsiin. Kaikkien näiden luontainen levinneisyysalue ei yllä vielä Jyväskylän korkeudelle. Kuvassa on istutettu vuorilajava suoja-putkineen.

Kuva: Lassi Savolainen

Kuva: EcoUp

EcoUpilta sementittömiä betonituotteita

EcoUp on EPD-verifioinut Euroopan ensimmäiset sementittömät betonituotteet. EPD (Environmental Product Declaration) eli ympäristöseloste, on elinkaariarviointiin perustuva vapaaehtoinen ja standardoitu keino esittää tuotteen ympäristövaikutukset koko elinkaaren ajalta. **Lähde: EcoUp**

Kuva: Jenni Roth

Rambollin GreenScenario auttaa nopeissa päätöksissä

GreenScenario on alkuvaiheen päätöksenteon työkalu kestävien ilmastoratkaisujen kehittämiseen. Työkalulla voi arvioida nopeasti yhden tai useiden skenaarioiden vaikutuksia ja testata sini-vihreän infran, kuten viherkattojen, sadepuutarhojen ja vesisäiliöiden yhdistelmiä. **Lähde: Ramboll**

Kuva: L&T

L&T kunnostaa maa-alueita uuteen käyttöön

Lassila & Tikanoja tarjoaa maaperän kunnostusta esimerkiksi teollisessa käytössä olleiden maa-alueiden muuttamiseksi asuinalueiksi tai rakennettujen, käytöstä poistuneiden alueiden ennallistamiseksi takaisin luonnontilaan. Korvaava maa-aines pyritään löytämään ylijäämämaista tai sivuvirroista, mikä vähentää neitseellisen maa-aineksen tarvetta. **Lähde: L&T**

Yhdessä vihreän ympäristön asialla

Viherympäristöliiton ilme uudistui

Viherympäristöliitto on saanut uuden logon ja visuaalisen ilmeen. Uusi ulkoasu otetaan käyttöön vähittäin syksyn aikana.

- Halusimme säilyttää jatkumon vanhaan tunnukseseen ja ilmeeseen, mutta päivittää hieman muotoa, fontteja ja värejä, kertoo julkaisu- ja viestintäpäällikkö **Tiia Naskali** Viherympäristöliitosta.

Uusi ulkoasu on suunniteltu tukemaan Viherympäristöliiton strategiaa ja siihen kuuluu myös valokuva-aineistoa sekä rakennettua ympäristöä ja luontoa yhdistävä graafinen elementti.

- Haluamme nostaa esille sen, miten luonto ja sen tarjoamat ekosysteemipalvelut ovat välttämätön osa rakennetun ympäristön kestävästä tulevaisuudesta, ei vain kulissi ihmisen visuaalisen tarpeen tyydyttämiseksi. Viestintää suuntaamme viheralan alan ammattilaisten lisäksi uusille kumppaneille, päättäjille ja alaa harkitseville nuorille.

Ilmeen kanssa yhtä aikaa on uudistettu myös VYL:n verkkosivusto sekä Viherpäivien ilme. Uusi sivusto julkaistiin syyskuussa, mutta siihen tulee vielä syksyn aikana lisäpäivityksiä. **LH**

Kuva: Kaappaus VYL:n verkkosivuilta

Kuva: Work in Finland

Valmennusta kv-rekrytointiin

Work in Finland tarjoaa pk-yrityksille maksutonta Ratkaisuja työvoimapulaan -valmennusta, jossa tutustutaan kansainväliseen rekrytointiin käytännönläheisesti. Valmennus on osa kansainvälisen rekrytoinnin valtakunnallisen mallin kehittämistyötä, jonka koordinaattorina toimii **Vesa Liesivuori** Pohjois-Savon Ely-keskuksesta (kuvassa). Kolmituntiseen valmennukseen voi varata ajan osoitteesta: workinfinland.com/fi/tyonantaj/palvelut/ratkaisuja-tyovoimapulaan.

Lähteet: Pohjois-Savon Ely-keskus, workinfinland.fi

Viherpäivät

5.–6.2.2025

Jyväskylän Paviljonki

TERVETULOA VIHERPÄIVILLE 5.-6.2.2025!

Viheralan eturivin tapahtumassa kokoonnutaan alan tärkeiden asioiden äärelle, kohtaamaan kollegoita ja oppimaan uutta.

Vuoden 2025 Viherpäivien teema ”Elävä lähivihreä” pohtii lähivihreän monia merkityksiä. Miten elävää lähivihreää voidaan suunnitella ja toteuttaa? Miten saamme lisää vihreää kaupunkiin ja miten alati tiivistyvät kaupunkialueet saadaan riittämään kaikille? Miten erilaisissa rakennushankkeissa otetaan huomioon lähivihreä ja tulevaisuuden kunnossapitotoimet? Puhutaanko viheralueiden kunnossapidon merkityksestä riittävästi?

Viherpäivät tarjoaa monipuolisesti tietoa globaalisti ajankohtaisista hankkeista sekä hyviä käytäntöjä ja onnistuneita esimerkkejä elävän lähivihreän teeman ympärillä. Lisäksi Viherpäivien näyttelyssä voit kohdata viheralan yrityksiä, sillä lähes sata näytteilleasettajaa saapuu paikalle esittelemään tuotteitaan ja palveluitaan sekä kertomaan toiminnastaan.

Näyttely tarjoaa monipuolista ohjelmaa, kun näyttelyalueen lava uudistuu ja nimi vaihtuu Viherympäristö-Areenaksi! Viherympäristö-Areenalla käydään keskusteluja päivän polttavista aiheista. Viherympäristö-lehti on näkyvästi mukana Areenan ohjelmassa tuoden lavalle keskusteluja vuoden 2025 tulevista lehden teemoista. Areenalla kuulet myös käytännönläheisiä puheenvuoroja Viherpäivien teemaan liittyen.

Lisäksi Viherpäivien iltajuhla uudistuu ja siirtyy tunnelmalliseen A-halliin!

ILMOITTAUTUMINEN ON ALKANUT!

Viherpäivien ilmoittautuminen on avoinna 110.2024-221.2025.
Lipputyypit, hinnat ja lisätiedot ilmoittautumisesta löydät uudistuneilta verkkosivuiltamme viherpaivat.fi

HYÖDYNÄ EARLY BIRD-HINNAT LOKAKUUN AJAN!

Myös edulliset ryhmäliput ovat jo myynnissä. Päätoimiset opiskelijat osallistuvat seminaareihin maksutta Viherpäivien opiskelijapassilla.
LIPPUKAUPPA: events.liveto.io/events/viherpaivat-2025

VARAA OSASTO VIHERPÄIVIEN NÄYTTELYYN!

Ota yhteyttä asiakkuuspäällikkö Juha Lecklin
puh. 044 901 9153, juha.lecklin@vyl.fi

Viherpäivät

5.-6.2.2025

KESKIVIIKKO 5.2.2025

9:00	NÄYTTELY AUKEAA Aamukahvi tarjolla seminaarilipun ostaneille näyttelyhallissa C, Yhdistystorikahvilassa		
9:00-11:00	NÄYTTELY JA VIHERYMPÄRISTÖ-AREENA Paneelikeskustelu: Takuuajan kunnossapito		
	ENCORE		
11:00-11:15	TERVETULOA VIHERPÄIVILLE		
11:15-12:00	Introduction to Viherpäivät theme “Vital Urban Green Spaces” KEYNOTE SPEAKER: Cecil Konijnendijk		
12:00-12:10	TAUKO		
	ENCORE	TEMPO	VIHERYMPÄRISTÖ-AREENA
12:10-13:00	Oranssi polku: Spatial Configuration of Green Infrastructure Impacting People and Nature Matthew Dennis <i>Lecture in English</i>	Vihreä polku: Lisää hiilensidontaa kaupunkialueilla Outi Tahvonen Luontopohjaiset oppimisympäristöt Anna-Mari Tiitinen-Kairi ja Katriina Arrakoski	Ohjelma rakentuu syksyn ja talven aikana.
13:00-14:30	LOUNAS JA NÄYTTELY		
14:30-15:15	Vihreä polku: Barcelona Superblock project and the insertion of street greenery Marina Cervera Alonso de Medina <i>Lecture in English</i>	Sininen polku: RT:n biodiversiteettikartta ja sen jalkauttaminen työmaille Rakennusteollisuus RT	
15:15-15:25	TAUKO		
15:25-16:05	Keltainen polku: Role of the Green Maintenance in Preserving the Successful Green Spaces in the Cities Gideon Spanjar <i>Lecture in English</i>	Oranssi polku: Monihyötyisyys tiivistyvissä yhteiskunnissa Ranja Hautamäki	
16:00-17:00	NÄYTTELY JA KUOHUVIINITARJOILU (sisältyy täyspaketti-lippuihin, kuohuviiniä voi myös ostaa paikan päältä)		
17:00	NÄYTTELY SULKEUTUU		
18:00-18:50	Iltajuhlan ovet avoinna ja etkot baarissa, trubaduuri		
19:00-01:30	ILTAJUHLA A-HALLISSA		

LUENTOPOLUT

VIHREÄ POLKU: LISÄÄ LÄHIVIHREÄÄ

Lähivihreän lisäämisen näkökulmasta kuulemme mm. hiilensidonnän lisäämisestä kaupunkialueella, Barcelonan vanhojen katujen muuttamisesta viherkaduiksi sekä uusista tavoista lisätä viherpinta-alaa. Millä tavalla voimme käytännössä vaikuttaa viheralan ammatillisina vihreän lisäämiseksi infrastruktuuriin? Minkälaisia ratkaisuja on kehitetty ja kokeiltu Suomessa ja ulkomailla vihreän lisäämiseksi?

SININEN POLKU: ELÄVÄÄ LÄHIVIHREÄÄ RAKENTAMISESSA

Rakentamisen polulla pohdimme, miten rakentamisessa huomioidaan monimuotoisuusnäkökulma ja luontoarvot. Miten eri rakennushankkeissa on otettu huomioon luontoarvot? Millaisia ratkaisuja toteutettiin ja miten ne sovitettiin olemassa olevaan luontoon? Millä tavalla hankkeissa lisättiin elävää lähivihreää? Kuulemme myös rakennusteollisuuden biodiversiteettikartan jalkauttamisesta käytännössä viheralalle.

KELTAINEN POLKU: KUNNOSSAPITO KUNNIAAN

Mikä on kunnossapidon rooli elävän lähivihreän mahdollistajana? Kunnossapidon teemapolulla kysytään, otetaanko viheralueiden kunnossapito riittävästi huomioon hankkeiden suunnitteluvaiheessa? Kuulemme mm. käytännön esimerkkejä onnistumisista kunnossapidon toiminna. Puhutaanko viheralueiden kunnossapidosta riittävästi? Minkälaiset vaikuttamiskeinot on todettu hyviksi kunnossapidon määrärahojen turvaamiseksi? Miten kunnossapidon sujuvuuden voi vaikuttaa jo viheralueiden suunnitteluvaiheessa?

ORANSSI POLKU: TIIVISTYVÄT YHDYSKUNNAT

Kaupunkialueet tiivistyvät, mutta samalla niiden tulisi palvella useampaa käyttöä. Tiivistyvät yhdyskunnat - polku käsittelee kaupunkialueiden tiivistymistä. Miten koko ajan tiivistyvistä kaupunkialueista voidaan saada kaikille lajeille sopiva? Miten samat alueet saadaan riittämään ja palvelemaan useampaa käyttöä?

TORSTAI 6.2.2025

9:00-15:30	NÄYTTELY AVOINNA		
9:15-9:50	OHJELMAA VIHERYMPÄRISTÖ-AREENALLA		
	ENCORE	TEMPO	VIHERYMPÄRISTÖ-AREENA
10:00-10:45	Vihreä polku: Kokeilemalla vehreämpi kaupunki, paneelikeskustelu Mirka Råberg, Forum Virium, Pilot Green	Sininen polku: Biodiversiteetti infrahankkeessa case Kalasatamasta Pasilaan Sara Caetano ja Elina Regårdh Korkeatasoista elävää lähivihreää hyvällä prosessilla - VYR voittajan esittely	Ohjelma rakentuu syksyn ja talven aikana.
10:45-10:55	TAUKO		
10:55-11:40	Keltainen polku: Kunnossapidon huomioiminen hankkeiden suunnitteluvaiheessa Heidi Kiuru	Oranssi polku: Kaupunki tiivistyy - miten tila saadaan riittämään kaikille? Maria Hyövälti	
11:40-11:50	TAUKO		
11:50-12:35	Sininen polku: Asfaltti kukkimaan case Näsinsillat-puistosilta Raija Tevaniemi ja Elsi Lehto	Keltainen polku: Esimerkkejä onnistumisista kunnossapidon toiminna Raija Talvitie ja Päivi Luotonen	
12:35-14:30	LOUNAS JA NÄYTTELY		
	ENCORE		
14:30-15:15	KEYNOTE SPEAKER: DEBORAH LAMBERT		
15:15-15:30	YHTEENVETO JA PÄÄTÖSSANAT		
15:30	Viherpäivät päättyy		

Järjestäjä pidättää oikeuden muutoksiin.

DIGI-
LEHDESSÄ:

KAIKKI SUOMEN
21 GFA-PUISTOA &
PIDEMMÄT ESITTELYT
ULKOMAAN
KOhteista

GREEN FLAG AWARD

Suomessa ja maailmalla

Vihreä lippu liehuu jo noin 2500 puistossa ja viidessä maanosassa. Tässä jutussa piipahdamme muutamissa eri tyyppisissä koti- ja ulkomaisissa Green Flag Award -puistoissa.

tekstit: LIISA HYTTINEN ja HEIDI OVASKA, kuvat: GREEN FLAG AWARD -KUVA-ARKISTO, ellei toisin mainita

QUEEN ELISABETH OLYMPIC PARK

ylläpitäjä: THE LONDON LEGACY DEVELOPMENT CORPORATION AND LEE VALLEY REGIONAL PARK AUTHORITY

Lontoon itäosaan vuoden 2012 Olympialaisia varten rakennetulla alueella vaalitaan luonnon monimuotoisuutta erillisen toimintasuunnitelman avulla. Vuosien 2019-2024 painopisteenä ovat 28 lajia, joiden elinympäristöjen parantamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Tarkkailtaviin lajeihin kuuluu muun muassa lintu-, sammakkoeläin-, hyönteis- ja kalalajeja.

Lisää Green Flag Award -puistoja Suomeen

Ensimmäisen kerran Green Flag Award -tunnustus myönnettiin Suomessa vuonna 2016. Sen sai Hämeen ammattikorkeakoulun Lepaan kampuspuisto, joka pokkasi vihreän lipun tänä vuonna jo yhdeksättä kertaa. Tunnustusta hakeneiden ja sen saaneiden viheralueiden määrä on kasvanut Suomessa vuosi vuodelta ja mukaan on päätynyt jo monipuolisesti erityyppisiä ja -kokoisia kohteita.

SUOMI VIIDENNELLÄ SIJALLA

Green Flag Award -tunnuksen saaneita puistoja ja viheralueita on maailmalla yhteensä noin 2500. Valtaosa niistä, 2227 puistoa sijaitsee konseptin kotimaassa, Iso-Britanniassa. Toiseksi eniten tunnustuksia on myönnetty Irlantiin, jossa 104

puistoa liehuttaa vihreää lippua.

Nopeiten Green Flag Award -puistojen määrä on kasvanut Yhdistyneiden arabiemiraattien alueella, jossa tunnustus myönnettiin ensimmäisen kerran vuonna 2015, vuotta ennen Suomen Lepaata. Yhdistyneissä arabiemiraateissa tunnustuksia myönnettiin viime vuonna 54 puistolle, ja tänä vuonna hakemuksia on vireillä yli 70 puistolla.

Neljännellä sijalla Green Flag Award -puistojen määrässä on Uusi-Seelanti 26 puistolla.

Top 5 -listalle yltää vielä Suomi, jossa määrä nousi erityisen paljon vuonna 2023. Silloin mukaan liittyi seitsemän uutta viheraluetta ja tunnustuksen saaneiden kokonaismäärä kohosi 19:ään. Tänä vuonna saavutettiin jälleen uusi ennätys 21 viheralueen voimin.

Uusi tulokas: AhlmanEdu kampus

ylläpitäjä: AHLMANIN KOULUN SÄÄTIÖ SR

Tampereella sijaitseva AhlmanEdun kampusalue vakuutti tuomarit viehättävyydellään ja monipuolisuudellaan. Tuomareiden mukaan AhlmanEdun kampusalue on monipuolinen puisto, joka viheralueineen ja rakennuksineen tarjoaa tutkittavaa ja ihasteltavaa useammallekin käyntikerralle. Muun muassa Perinnepiha houkuttelee perehtymään alueeseen kaikessa rauhassa ja ajan kanssa.

Laaja niittyalue omenapuineen luo huikean kontrastin rakennusten läheisyydessä oleville hoidetuille alueille ja johdattelee tutustumaan vaikkapa syötävään metsäpuutarhaan.

Alueella on nähtävillä lukuisia erilaisia oppilastyönä toteutettuja ratkaisuja hulevesien ohjauksesta aina laajempaankin kokeiluun kompostiteen käytöstä lannoitteena.

Uusi tulokas: Myllyrannan tapahtumapuisto

ylläpitäjä: LEMPÄÄLÄN KUNTA

Myllyrannan tapahtumapuistossa Lempäälässä on rinteeseen istutettuja kirsikkapuita, istutusalueita, suurien kuusien puuryhmä ja koivuja leikkialueen ympärillä. Puiston alueella on laivalaituri, nuotiopaikka, kesäisin auki olevat wc-tilat ja yksityisen ylläpitämä jäätelökioski.

Myllyranta vakuutti tuomarit saavutettavuudellaan, monipuolisilla toiminnoillaan ja monimuotoisuudellaan. ”Lempäälän Myllyranta on kaikille avoin ja helposti saavutettava puisto niin kävellen, pyörällä, autolla kuin veneelläkin. Puistoon on sijoitettu erilaisia toimintoja: lasten leikkialue, tulistelupaikka, minigolfia ja jäätelökioski sekä kulttuurihistoriasia kertovia opasteita. Alueen kasvillisuutta hoidetaan luonnonmukaisin keinoin ja osa puistosta on monimuotoista niityä. Kulttuuriperintöä on säilytetty ja maisemaa arvostettu. Kulttuurihistorialla on voimaa kehittää aluetta myös tulevaisuudessa”, kuvailevat GFA-tuomarit.

Uusi tulokas: Fjällbon puisto

ylläpitäjä: TUUSULAN KUNTA

Fjällbon puisto on Etelä-Tuusulassa sijaitseva, noin 3,5 hehtaarin kokoinen julkinen lähivirkistysalue. Kulttuurihistoriallisesti ja – maisemallisesti arvokas Fjällbon puisto kuuluu rakennettuihin kulttuuriympäristöihin (RKY) sekä METSO-metsiensuojeluohjelmaan. Puiston vetonauloina toimivat kallion korkeimmalla kohdalla, upealla järvinäköalalla varustettu, vuokrattava huvimaja sekä järven rantaan vuonna 2019 rakennettu, arkkitehtikilpailun voittanut Pliplap-laituripaviljonki. Lisäksi puistossa on leikkipaikka leikkimökkeineen lapsille sekä grillipaikka. Alueen monipuolisuus ja viihtyisyys vakuutti tuomarit.

KLASSISTA JA HISTORIALLISTA

ylläpitäjä: KUOPION KAUPUNKI

Kuopiossa keskeisellä paikalla sijaitseva 1,5 hehtaarin kokoisella Snellmanipuistolla on pitkä historia Kuopion kaupunkilaisten arjessa ja juhlassa. Klassisen puiston juuret ulottuvat jo vuonna 1842 kaupungin keskusaukiolle tehtyihin puuistutuksiin.

SUOMEN ENSIMMÄISTÄ KEHITETÄÄN TAVOITTEELLISESTI

ylläpitäjä: HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU

Lepaan kampuspuisto sai Green Flag -tunnustuksen Suomen ensimmäisenä viheralueena vuonna 2016. Puisto tarjoaa pitkiä näkymiä ja esteettömiä reittejä ja aikoo jatkossa satsata muun muassa ranta-alueen kehittämistä luonnon monimuotoisuuteen edellä.

KOTKA JATKAA PUISTOKAUPUNKIEN YKKÖSENÄ

ylläpitäjä: KOTKAN KAUPUNKI

Kotkan puistoista viisi kukoistaa vihreän lipun arvoisesti. Puistot ovat Jokipuisto (kuvassa), Sapokan vesipuisto, Fuksipuisto, Sibeliuksenpuisto ja Katariinan Meripuisto. Kotkan puistojen vahvuutena on visuaalisuuden ja luonnon monimuotoisuuden tukemisen yhdistäminen.

MAAILMAN POHJOISIN GREEN FLAG AWARD -PUISTO

ylläpitäjä: OULUN KAUPUNKI

Hupisaarten kaupunkipuisto laajensi Green Flag Awardin pohjoista ulottuvuutta, kun se viime vuonna haki ja sai tunnustuksen ensimmäistä kertaa. Laaja puistoalue tarjoaa palveluita vauvasta vaariin: leikkipuisto, kesäkahviloita, kasvihuone ja ruusutarha, grillauspaikka ja teatteritoimintaakin.

SEWARD PARK

ylläpitäjä: SEATTLEN KAUPUNKI

Yhdysvaltain luoteisosassa, Seattlen kaupungin alueella sijaitseva puisto tarjoaa liikuntapalveluja, ympäristökasvatusta ja luontoelämyksiä. Laajalla 85 hehtaarin alueella työskennellään luonnon monimuotoisuuden eteen esimerkiksi haitallisia vieraslajeja torjumalla. Alueesta 49 hehtaaria on vanhaa metsää.

EL CAPITÁN

ylläpitäjä: SISTEMA DE PARQUES PUBLICOS DE SAN PEDRO GARZA GARCIA, NUEVO LEON

15 hehtaarin puisto San Pedron kaupungissa Meksikossa liittyy La Sierra Madren vuoret kaupungin pohjoisosassa olevaan Santa Catarina -jokeen. Alueella on laajasti palveluja urheiluun ja virkistytymiseen. Luonnon monimuotoisuutta tuetaan aktiivisesti ja puistonvartijat ovat tunnistanee viimeisten kolmen vuoden aikana 336 eläin- ja hyönteislajia, joita ei ole aiemmin dokumentoitu alueella.

Kuva: Plaza Mayor Málaga

SENDA MEDITERRANEO

ylläpitäjä: PLAZA MAYOR & MCARTHURGLEN DESIGNER OUTLET -KAUPPAKESKUKSET

Kestävyyttä ja kauneutta yhdistävä puistoalue on kahden kauppakeskuksen yhteydessä Espanjan Málagassa.

LIPOR SEIKKAILU-PUISTO JA EKOLOGINEN POLKU

ylläpitäjä: LIPOR - MUNICIPALITIES ASSOCIATION FOR SUSTAINABLE WASTE MANAGEMENT OF GREATER PORTO

Vanhan kaatopaikan päälle rakennettiin seikkailupuisto vuonna 2010 ja ekologinen polku vuonna 2017. Portugalissa Porton sijaitsevan alueen biodiversiteettistrategialla pyritään lisäämään tietoisuutta luonnon monimuotoisuudesta ja tarjoamaan luontokokemuksia.

MAXIMÁPARK

ylläpitäjä: GEMEENTE UTRECHT ALS PARTNER IN DE PARKORGANISATIE MÁXIMAPARK

Alankomaissa Utrechtin länsipuolella sijaitsevan 300 hehtaarin laajuisen puiston ajatuksena on yhdistää asuinalueet toisiinsa. Monimuotoisella, kuningatar Maximán mukaan nimetyllä viheralueella sijaitsee esimerkiksi 900 metriä ja 6 metriä korkea pergola, joka tarjoaa elinympäristöjä useille kasvi- ja eläinlajeille sekä toimii porttina puiston sisempiin osiin.

Kuva: Gemeente Utrecht als partner in de Parkorganisatie Máximapark

Kasvava kansainvälinen tunnustus

Green Flag Award on Englannissa vuonna 1996 lanseerattu tunnustus hyvin hoidetuille puistoille ja viheralueille. Ensimmäisenä vuonna tunnustuksen sai seitsemän puistoa järjestön kotimaassa. Tänä vuonna vihreä lippu liehuu jo noin 2500 puistossa ja 18 maassa ympäri maailman. Järjestö aloitti konseptin viemisen Iso-Britannian ulkopuolelle vuonna 2008.

Carl McClean (kuvassa) on vastannut Green Flag Awardin kansainvälisen verkoston kehittämisestä vuodesta 2018 lähtien. Hän kertoo, että eri maissa puistojen hoito ja hallinnointi on järjestetty hyvin eri tavoin. Kun Suomessa puistot ovat pääosin kuntien omistuksessa ja hallinnassa, niin monissa maissa niitä ylläpitävät ja kehittävät esimerkiksi yksityiset organisaatiot tai alueen asukkaat yhteisöllisesti. Viherympäristöliiton kaltaista viheralan kattojärjestöä ei ole missään muualla maailmassa, mutta kahdeksassa maassa Green Flag Awardia ylläpitää kuitenkin jokin kansallinen organisaatio, näistä Viherympäristöliitto siis yhtenä.

"Green Flag Award edistää maailmalla viheralueiden tasa-arvoista saavutettavuutta ja luonnon monimuotoisuutta."

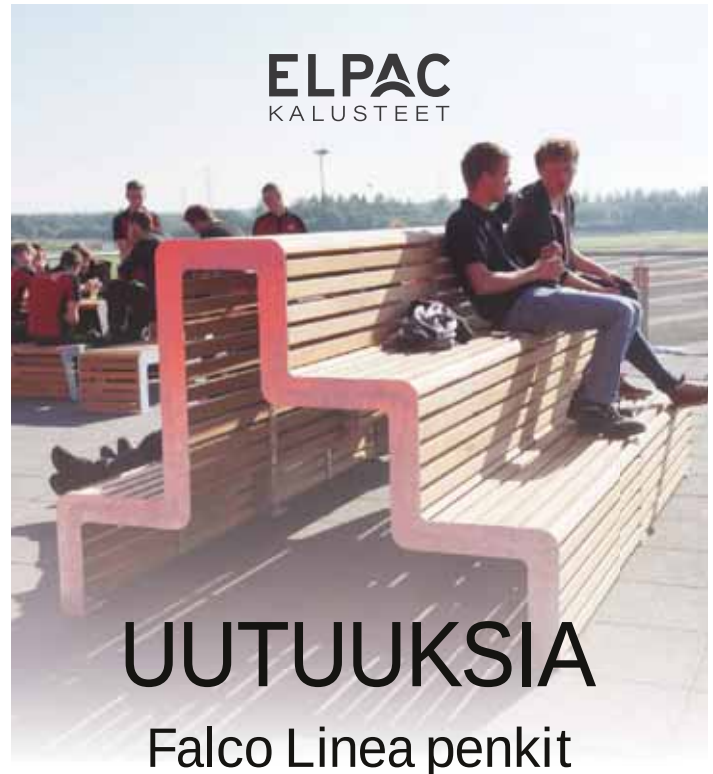
Kun toimintamallit ovat moninaisia, niin myös yhteysien luonti ja Green Flag Awardin tunnetuksi tekeminen eri maissa vaativat erilaisia keinoja.

- Osallistumme konferensseihin, tavoittelemme kansallisia organisaatioita ja markkinoimme konseptia suoraan puistoalueista vastaaville tahoille, McClean kertoo.

Tunnustuksen saaminen edellyttää koulutettujen tuomarien suorittamaa arviointia. Vaikka esimerkiksi Suomessa on Keep Britain Tidy:n ja Viherympäristöliiton yhteistyönä koulutettu joukko tuomareita, niin toisinaan tuomarit käyvät arviointimatkoilla myös maissa, joissa ei omasta takaa ole tuomareita lainkaan tai riittävästi. Suomalaisiakin tuomareita on käynyt arviointikäynneillä ruotsalaisissa ja brittiläisissä hakijapuistoissa.

Carl McClean itse on käynyt Suomessa neljä kertaa tutustumassa puistoihin. Vaikutuksen ovat tehneet muun muassa Kotka, joka houkuttelee puistoinvestoinneillaan matkailijoita sekä Lahti, joissa Pikku-Vesijärvenpuiston kunnossapitoon ja toimintaan osallistuu nuoria innovatiivisella toimintamallilla työllistävä Inspis ry.

- Arvostan suomalaista kasvillisuusosaamista ja yhteisöjen sitoutumista puistojen kunnossapitoon. Myös HAMK tekee Lepaalla todella hyvää työtä alan tutkimuksen ja kehityksen parissa. v

kalusteet.elpac.fi

010 219 0716 | kalusteet@elpac.fi

Ilmastonmuutoksen riskien hallintaa digitaalisilla työkaluilla

teksti: JUHA ARRASVUORI, MIKAEL MÄENPÄÄ JA PIRJÖ YLI-VIITALA,
kuva: tekoälyn tuottama kuva, jota on muokattu

Muuttuva ilmasto voi voimistaa sääilmiöitä ja kasvattaa riskiä säähäiriöiden aiheuttamille vahingoille. Nämä riskit voivat vaikuttaa elinkeinoihin, infrastruktuuriin ja asukkaisiin.

Euroopan unionin osarahoittama ja Vaasan yliopiston toteuttama PERIL-hanke kehittää Etelä-Pohjanmaalle digitaalisia ratkaisuja tukemaan yrityksiä ja kuntalaisia ilmasto- ja säänriskien hallinnassa.

Hankepääällikkö **Juha Arrasvuori** Vaasan yliopistosta taustoittaa hanketta. Vähittäiset ilmastonmuutoksen riskit ja lyhyemmällä aikavälillä ilmenevät säähäiriöt voivat koskettaa Etelä-Pohjanmaan elinkeinoja ja asukkaita monin eri tavoin. Nämä toimijat tarvitsevat uudenlaisia digitaalisia riskienhallintavälineitä.

PERIL-hankkeessa pilotoidaan muun muassa tekoälyä hyödyntäviä ratkaisuja ilmastoriskien tunnistamiseen ja hallintatoimenpiteiden määrittämiseen. Tekoäly auttaa kehittämään ennakoivia alueellisia ratkaisuja tukemaan toimijoiden varautumista ilmastonmuutoksen riskeihin. Tekoälyn hyödyntämisen painopiste on auttaa löytämään oikeaa tietoa.

Syksyllä 2024 julkaistu ilmastoriski.fi-portaali kokoaa alueellista ilmastoriskitietoa Etelä-Pohjanmaan toimijoiden hyödynnettäväksi. Portaali tarjoaa käytännön neuvoja ilmastonmuutoksen riskien kohtaamiseen ja sisältää tekoälypohjaisen, riskiajattelua sparraavan Arvo-chatbotin.

Käyttäjien motivointiin pelillisillä ratkaisuilla erikoistunut tutkija **Mikael Mäenpää** Vaasan yliopistosta toteaa Ar-

HALUATKO ESITELLÄ HANKKEESI?

Julkaisemme viheralaaan liittyvien hankkeiden esittelyitä sekä painetussa että digilehdessä. Tarjoa hankkeesi esittelyä mukaan laittamalla viestiä osoitteeseen viherymparisto@viherymparisto.fi.

Euroopan unionin
osarahoittama

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

vo-chatbotin oppivan jokaisesta käymästään keskustelusta. Se vastaa käyttäjien ilmastoaiheisiin kysymyksiin, jotka voivat liittyä esimerkiksi elinkeinon harjoittamiseen muuttuvissa olosuhteissa tai kuntalaisten ilmastoahdistukseen. Arvo on myös 'ilmastoprofessorin' hahmo, joka reagoi käyttäjän toimintaan ilmeillä ja eleillä, tehden vuorovaikutuksesta mukaansatempaavamman.

Tutkija **Pirjo Yli-Viitala** Vaasan yliopistosta on seurannut pitkään digitalisaation avaamia uusia liiketoiminnan ja aluekehittämisen mahdollisuuksia Etelä-Pohjanmaalla. Hän korostaa, että tekoäly oppii vastaamaan kysymyksiin alueellisista asioista vain niin laajalti, kuin sitä opetetaan. Tämän vuoksi alueellinen näkökulma on tärkeä, sillä eteläpohjalaiset toimi-

jat eivät hyödy, jos tekoäly vastaa heille esimerkiksi Keski-Euroopan ilmastoriskien aineiston pohjalta. Siksi tekoälyn kehitystä varten on hankkeessa hyödynnetty raportteja alueella tehdystä ilmastotyöstä, sekä kerätty näkemyksiä yrityksiltä ja kuntalaisilta.

PERIL-hankeryhmä toivoo, että hankkeen digitaaliset tuotokset, kuten ilmastoriski.fi-portaali sekä Arvo-chatbot, tulevat olemaan keskeisiä osia Etelä-Pohjanmaan maakunnan ilmastoriskiosaamisessa. Työkalujen kehittämistä jatketaan käyttäjäpalautteen pohjalta.

Lisätietoa aiheesta löytyy ilmastoriski.fi-portaalista sekä hankkeen sivustolta osoitteesta sites.uwasa.fi/peril. v

Sirpa Pietikäisen pitää ennallistamislakia tärkeänä ilmastonmuutoksen torjunnassa ja lajikadon ehkäisemisessä, koska ilmastomuutos on arvioitua rajumpi.

Sirpa Pietikäinen: EU nostaa yritysten vastuuta ilmastokysymyksissä

EU-komission puheenjohtaja Ursula von Leyen esitti uudelle komissiokaudelle puhtaan teollisuuden ohjelmaa. Kuinka paljon termin vaihtuminen muuttaa sisältöä ja tavoitteita aiempaan ohjelmaan nähden?

teksti ja kuvat: SEPPO NÄRHI

Euroopan parlamentin varajäsen ja komissaariksi valittavan Henna Virkkusen tilalle parlamenttiin palaava Sirpa Pietikäinen kertoo, että jokainen komissio on asettanut omat painopisteensä. Aiemmin painotettiin resurssitehokkuutta, sen jälkeen kiertotaloutta ja sitten oli 'green deal' – sama asia vähän eri painoituksin. Nyt halutaan nostaa teollisuuden ja yritysten roolia puhtaan teknologian kehittämisessä. Perusta ei ole muuttunut: ajureina ovat edelleen kiihtyvä ilmastonmuutos ja lajikato.

YRITYSTEN ROOLI

- Fokus on nyt voimakkaammin siinä, miten eurooppalainen kilpailukyky kehittyy ja yritykset hyötyvät tästä suuresta transformaatiosta (muutoksesta) mahdollisimman hyvin. Tähän liittyy byrokratian ja hallinnon tarkastelua, mikä on luonnollista, kun lainsäädäntöä syntyy kerroksittain ja sitä on syytä virtaviivaistaa. Esimerkiksi yritysten ympäristövastuun ja kestäväen rahoituksen regulaatiota (säätelyä) on eri lainsäädännöissä. Asioita on ilmaistu eri sanamuodoin, ja on esimerkiksi erilaisia viitearvoja, joita seurataan. Tästä seuraa hallin-

nollista taakkaa, Sirpa Pietikäinen selventää ja jatkaa:

- Yksi tapa on pakettitarkastelu; puhdas energia, ilmastonmuutos, ympäristövastuu ja kestävä rahoitus – mitä ne tarkoittavat elinkeinoelämälle. Näihin asioihin liittyy kymmenkunta lainsäädäntöä, ne paketoidaan yhteen ja katsotaan, miten voidaan asiat tehdä yhteismitallisiksi, mitä ja miten seurataan ja miten raportoidaan ja tulkitaan.

Yksi iso kysymys on, miten julkisissa hankinnoissa voidaan priorisoida kestävyyttä. Kuntien rooli on tämän asian edistämässä keskeinen.

"Edelleen aliarvioidaan kaupunkivihreän merkitystä hiilensidonnassa."

ENNALLISTAMISASETUS KÄYTÄNNÖKSI

Sirpa Pietikäinen pitää ennallistamisasetusta yhtenä tärkeimpänä uutena lakina vihreän rahoituksen ohella. Suomessa keskustelu painottuu metsiin. Pietikäisen mielestä syntyi suuri poru, mutta vähitellen kaikki huomaavat, että ei se niin kamalaa ollutkaan, eikä konkurssiin menty.

- Kyse on poliittisesta ajattelutavan muutoksesta. Monet käytännön tekijät ovat kansallista ohjeistusta edellä, esimerkiksi Metsä Group omissa metsänkäyttelyohjeissaan. Meillä ei ole kovin paljon puhuttu siitä, että voisimme uudelleen metsittää alueita sukkession kautta, ei yhdessä vuodessa mutta vähitellen.

- Maataloutta koskien MTK on julkaissut luonnon monimuotoisuutta koskevan ohjelman. Ohjelmassa linjataan maa- ja metsätalouden toimintaa ja sen kehittämistä luonnon monimuotoisuuteen liittyvien haasteiden ratkaisemiseksi. Edistetään viherkaistoja, ojan varsia, reuna-alueita, vesistöjen varsia, vaihtelevia luonnonalueita. Tämä on enemmän oppi- ja asennekysymys kuin taloudellinen asia.

- Kolmas on ihmisen toimintaympäristöt, taajamavihreys. Edelleen aliarvioidaan kaupunkivihreän merkitystä hiilensidonnassa, hiilinielua. Tästä on Euroopassa tehty laskelmia ja myös Aalto-yliopisto Suomessa on tätä tutkinut. Merkitys ei ole vähäinen", Pietikäinen muistuttaa.

- Tämä on suuri tiedotuksellinen haaste, kun olemme perinteisesti metsäkansa ja metsäpuolella on vahvat organisaatiot. Miten viheralan tutkimustieto saadaan päättäjien tietoon. Emme näe pienvihreän merkitystä. Silliparvessa on yhtä paljon proteiinia kuin valaassa, mutta näemme vain sen valaan, kun se on iso. Emme näe yksittäisten viherseinien, viherkatujen ja omakotipihan yhteisvaikutusta – yksittäinen piha on pieni verrattuna keskuspuistoon.

ILMASTONMUUTOS ON VALTAVA HAASTE

- Ennallistamisasetusta kohtaan syntyi paljon vastustusta, minkä takia en usko, että uusi komissio laatii kovin paljon uutta lainsäädäntöä näihin asioihin liittyen. Tästä seuraa iso ongelma. Ilmastonmuutos on nykytiedon valossa paljon voimakkaampi kuin on aiemmin tiedetty. Nykyiset toimet eivät riitä.

Sirpa Pietikäinen havainnollistaa asiaa lääketieteellisellä vertauksella. Jos on pahanlaatuinen kasvain, ei voi poliittisesti päättää, että leikataan siitä vain puolet!

- Kun päätöksiä siirretään, se tulee kalliimmaksi ja haasteellisemmaksi, jopa mahdottomaksi. Jos ottaa viherympäristöt esimerkkinä, niin puun kasvu vie vuosikymmeniä ennen kuin saadaan myönteisiä vaikutuksia uusista istutuksista. Silä on merkitystä, tehdäänkö nyt vai esimerkiksi kuuden vuoden kuluttua, koska myönteisten vaikutusten toteutuminen siirtyy. Tämä tulee olemaan suuri dilemma, koska sekä päätösvähennysten että sopeutumisen sekä nielujen kasvattamisen osalta kiire lisääntyy, eikä vähene. Tämän on vaikea haaste uudessa poliittisessa ilmapiirissä.

Yritykset, kunnat ja ihmiset tekevät vapaaehtoisesti ilmaston hyväksi työtä. Se ei kuitenkaan riitä. Keskustellaan, miksi kaikki maksaisivat siitä, että tehdään järkevästi. Harva haluaa maksaa veroja vapaaehtoisesti. Vapaaehtoisen varaan ei voi kokonaan laskea, tarvitaan jonkinlaisia ohjaus- ja säätelykeinoja.

ILMASTONMUUTOS TULEE KALLIIKSI

- Ilmastonmuutoksen nykyiset ja tulevat kustannukset ovat valtavia. Vakuutusyhtiöillä, Maailmanpankilla, YK:lla ja tutkimuslaitoksilla on tästä dataa. Ilmastonmuutoksen kustannukset ovat luokkaa kymmenkertaiset siihen nähden, mitä välttämiskustannukset olisivat. Kustannukset tulevat joka tapauksessa. Ja kun kustannukset tulevat, julkinen rahapottimme vähenee. Meidän kannattaisi vapaaehtoisesti ja yhteiskunnan tuella välttää niitä kustannuksia, Pietikäinen painottaa.

- Lainsäädäntö, teollisuuden tarve tehdä puhtaan energian investointeja Euroopan tasolla olisi noin 180 miljardia. Uskooko kukaan, että EU:ssa yksin tai yhdessä jäsenvaltioiden budjettien kanssa voisi löytyä poliittista tahtoa viidessä vuodessa investoida tähän asiaan näin paljon, kun on Ukraina-sotakin käynnissä. Rahaa käytetään, mutta summat ovat luokkaa satoja miljoonia.

- Jos ilmastoa parantavat investoinnit tapahtuisivat yritysten omina investoineina, eteen tulee tällä hetkellä kaupallisia haasteita. Esimerkiksi hiilineutraali teräs (SSAB) on kalliimpaa kuin ei-hiilineutraali teräs. Jos ei ole velvoitetta, että kaiken teräksen pitää olla hiilineutraalia ja kaikkien pitäisi sitä ostaa, kaikki eivät sitä osta. Koko talousketju pitää saada toimimaan samalla logiikalla, jotta investoinnit olisivat kannattavia.

- Vetoa kestäväälle toiminnalle tulee ratkaisevasti, kun lainoituksessa ja vakuutuksissa otetaan huomioon, että jos toiminta on vanhanaikaista ja fossiilista, lainankorot ovat korkeammat ja vakuutusmaksut korkeammat, ja että puhtaan

>

teknologian yritykset ovat houkuttelevampia investointikoh- teita. Tähän minä uskon. Lainsäädäntöä tähän on jo.

Yhteiskunnan tukia pitäisi Pietikäisen mielestä ohjata yri- tyksille vain sellaisiin hankkeisiin, jotka ovat kestäviä ja edis- tävät kestävyyttä, esimerkiksi tuulen ja auringon varaan liitty- vän teknologian kehittäminen. Fossiilisen teollisuuden tuke- misessa ei ole järkeä.

- Uskon, että valmistava teollisuus ja varsinkin rahoitussek- tori tiedostavat globaalit haasteet ja ovat radikaalimpia kuin poliitikot. Toivon, että täältä tulee poliittista painetta komissi- olle ja poliitikoille sekä jäsenmaille. Meidän pitää tehdä muu- toksia ympäristön takia sekä kilpailukyvyn kannalta, Pietikäi- nen summaa.

EHDOTUS VIHERALALLE

Sirpa Pietikäinen tekee ennallistamisasetukseen liittyen esi- tyksen koskien aluerakentamista.

- Tehdään sopimus asuntoalueen kaikkien taloyhtiöiden ja liikekiinteistöjen kanssa, johon liitetään tavoitetta tukemaan velvoittavaa lainsäädäntöä. Yhdistetään ilmastonmuutosta hillitseviä erilaisia ratkaisuja: aurinkopaneelit ja viherraken- teet katoille, lisätään kasvillisuutta seinille ja pihaan. Kun saa- daan aikaan iso aluehanke, neliöhinta on halvempi kuin yksit- täin taloyhtiöittäin toteutettuna. Vaikutukset ovat kertaheitol- la isommat. Tämä pitäisi tehdä kaupungeittain.

- Kun hanke yhdistetään energiatehokkuusremonttiin, saisi rakennusala lisää työtä, valtio lisää verotuloja, yritykset voisi- vat tehdä investointeja. Tämä olisi elvyttävää toimintaa. Pien- yrittäjät, taimituottaja, viherrakentaja, maisemasuunnittelija,

voisi suunnitella toimintaa pitkäjänteisemmin, tehdä inves- tointeja. Tämä oikaisisi myös käsitystä siitä, että ennallistami- nen maksaa. Kun tehdään peruskorjaus, siitä koituvaa maksu on aina tuloa jollekin toiselle. Samalla joku työllistyy. Mark- kinatalous kannattaa aina, kysymys on siitä, kenelle ja millä pelisäännöillä ja kuinka kestävästi, Sirpa Pietikäinen toteaa.

“Viherala on Suomessa ajassa kiinni.”

LUONTOPÄÄOMA ON ELINEHTO

- Maapallon talousjärjestelmä on luontoinfrastruktuurin päällä, todellisten pääomien päällä. Talousjärjestelmä, joka syö oman pääomansa alta ja velkaantuu koko ajan, ei voi säi- lyä pitemmällä aikajänteellä. Pääoman rikastaja menestyy pi- temmällä aikajaksolla.

Tällä Pietikäinen viittaa ilmastonmuutoksen hillintään ja luontokadon ehkäisyyn – luonnon ja ekosysteemien säilyttä- miseen.

Kun asioita kyseenalaistetaan, jopa tutkittua tietoa ja asian- tuntijoita ohitetaan, olisi tärkeä saada myönteisiä asioita liik- keelle, jotta huomataan, kuinka energialasku pieneni, ihmis- ten viihtyvyys lisääntyi, terveyskulut vähenivät.

Sirpa Pietikäinen päättää keskustelun sanomalla:

- Viherala on Suomessa ajassa kiinni, kaikki muut toimijat ovat ajasta jäljessä. Pikkuhiljaa ymmärrys laajenee, viheralan hyvistä puolista, mahdollisuuksista ja merkityksestä. V

ENNAKOINTIA TARVITAAN

EU-politiikassa päätöksenteossa on pitkä ai- kajänne. Jos aloittava komissio ei tee kun- nianhimoista ilmastolainsäädäntöä, seuraa- va komissio aloittaa vuonna 2030, ja se esi- tää uutta lainsäädäntöä aikaisintaan 2031. Näiden lakiesitysten käsittely alkaa aikaisin- taan 2032, ja käsittely kestää kolmen vuot- ta parlamentissa ja komissiossa. Laki on voi- massa aikaisintaan 2035, sen jälkeen imple- mentaatioaika (toimeenpano) vie kaksi vuotta ja ollaan vuodessa 2038. Vaikutuksia alkaa näkyä vuodesta 2040 alkaen. Aikajän- ne lain valmistelun aloituksesta vaikutuksiin on kymmenen vuotta.

Pitkästä aikajänteestä johtuen lainsäätäjän pitäisi pystyä ennakoimaan lain tarve ja ai- kataulu (future-proof). Tästä oli kyse en- nallistamisasetuksessa. Jos päätöstä ei olisi syntynyt, asia oli siirtynyt 10 vuotta. Monet poliittiset päätökset valtiotasolla eivät ole katastrofeja, mutta EU-tasolla voivat olla.

Puut ovat monihyötyisiä kasveja kaupun- ki- ja luonnonympäristössä. Tämä Paavolan tammi on rauhoitettu, satoja vuosia vanha yksilö Lohjansaaressa.

Helsingissä paraatipaikalla ihmiset parveilevat, kuvaavat, istuskelevat, leikkivät, jumpaavat, pitävät taukoa ja palavereja uudessa, väliaikaisessa Töölönlahden puistossa. Niin ihmiset kuin pörräisetkin pitävät kasvien runsaudesta ja värikkydestä.

Globaalit muutokset ohjaavat viheralan kehitystä

Maapallon ilmasto lämpenee kiihtyvällä vauhdilla ja luontokato etenee. Suomessa ilmastonmuutos näkyy esimerkiksi uusien kasvilajien menestymisenä ja kasvukauden pidentymisenä. Miten siihen pitäisi reagoida ja millaisia vaikutuksia nähdään muualla Euroopassa?

Puutarhaneuvos ja Viherympäristöliiton kansainvälisen toiminnan työryhmän puheenjohtaja Seppo Närhi kirjoittaa aiheesta Henrik Bosin haastattelun pohjalta. Bos toimii Euroopan viherrakentajien keskusjärjestö ELCAn ja viheralan kansainvälisen verkoston SoGreen Movementin puheenjohtajana.

teksti ja kuvat: SEPPO NÄRHI

Ilmatieteen laitoksen pitkäaikainen lämpösumman vertailu kertoo väistämättömän totuuden. Eteläisessä Suomessa lämpösumma oli jaksolla 1960–1999 noin 1200, kun se oli 30 vuotta myöhemmin ajanjaksolla 1990–2019 yli 1500. Terminen kasvukausi (päivän keskilämpötila pysyvästi yli +5°C) on pidentynyt keskimäärin 23 vuorokaudella.

Keski- ja Etelä-Euroopassa kärsitään kuivuudesta ja veden puutteesta. Kasvisuunnittelua on muutettava. Monilajisilla istutuksilla on parempi puskuri sään ääri-ilmiöille. Valitaan kuivuutta kestäviä lajeja. Sopeutumista muutokseen nopeutetaan nopeasti kasvavilla lajeilla, kuten heinät ja perennat. Suunnitellaan vähemmän pelkkiä nurmialueita ja yksilajisia pensasalueita.

Taimituotannossa ilmastonmuutos asettaa uusia tavoitteita

ta eteläisessä Euroopassa ja puiden kasvitaudit ja -tuholaiset ovat iso haaste. Puulajisto on kasvintuhoojien takia kaventumassa ja sitä myötä myös monimuotoisuus saattaa vähetä. Suomessa lajimäärä kasvaa ja suotuisilla paikoilla voidaan kokeilla aiemmin menestymättömiä lajeja.

Suomessa vedestä ei ole puutetta, mutta meillä on riski sen saastumiselle. On tärkeää, että emme rasita valumavesiä, pidätämme rakennetun ympäristön vesiä ja imeytämme niitä maaperään.

Vesiin liittyvä lainsäädäntö tulee Euroopassa muuttumaan. Meillä puhtaat vedet ovat pintavesiä, ja ne ovat haavoittuvia. Yhdyskuntarakentaminen rasittaa edelleen vesistöä. Meidän pitää huolehtia jätteistämme ja valumavesistämme. Puhdas vesi on meidän arvokkain asiamme.

MATERIAALIN KIERRÄTYS

Keski-Euroopassa rakennusmateriaalin kierrätys on ollut osa toimintaa. Itäisessä Euroopassa on käytetty luonnonmateriaalia, joka on aina kerätty talteen käytön jälkeen. Esimerkiksi teiden pohjat on tehty luonnonkivistä, koska se on ollut paikallinen materiaali, ja työvoima on ollut edullista. Tiet on rakennettu tietyin väliin uudestaan vanhaa kiveä uudelleen käyttäen. Tapa käsitellä ja jalostaa raaka-aineita lopputuotteeksi, esimerkiksi luonnonkiveä, palvelee kierrätystä. Rinnalla käytetään luonnonmukaisia materiaaleja, kuten tiiltä. Sekin käytetään uudelleen.

Betoniteollisuuden kehittymisen myötä on tullut tuotteita, joiden uudelleenkäyttö on ollut haastavampaa. Keski-Euroopassa on tyytynyt kiveyksiä, joissa materiaalina käytetään kierrätettyä betonikiveä. Suomen tapa toimia – käytä ja heitä pois – on vieras toimintatapa muualla Euroopassa.

Maa-ainesten paikallinen käyttö ja kierrättäminen on yleistä Euroopassa. Keski-Euroopassa ei ole ollut samassa laajuudessa kuin Suomessa käytettävissä neitseellisiä maa-aineksia. Me loimme itse lainsäädännön, joka esti pintamaan hyödyntämisen. Nyt meillä lainsäädännön muutoksen jälkeen vie aikaa saada kierrätys ja paikalla tehtävän maa-aineksen parantaminen käytännöksi. Suomessa joudutaan rakentamaan kokonaan uusi toimintatapa, esimerkiksi perustamaan maa-ainesten kierrätysalueita ja synnyttämään tätä tukevaa liiketoimintaa. Sama haaste on betonin kierrätyksessä ja muun purkujätteen hyödyntämisessä.

Raha ohjaa toimintaa. Ajatellaan, että on halvempaa heittää käytetty tuote tai materiaali menemään ja ottaa uutta tilalle. Ei tiedosteta, että käytetylläkin tuotteella on arvo – kiertotalousarvo. Kaupungeissa on perustettu maanläjitys- ja kierrätysalueita, mutta uusilla alueilla kaavoituksessa ei välttämättä kierrätykselle ole varattu alueita.

KESY ON AINUTLAATUINEN TOIMINTAMALLI

Viherympäristöliiton laatima kestävä ympäristörakentamisen toimintamalli on poikkeuksellinen. Näin kattavaa toimintaohjeistoa ei ilmeisesti ole valtiotasolla muissa maissa laadittu. Kaupungeissa on laadittu erilaisia ohjelmia, kuten luonnon monimuotoisuus-ohjelmia, mutta ne ovat sisällöltään rajatumpia.

Ehkä lähimpänä KESY-mallia ollaan Green City -hankkeissa, joissa eri Euroopan maissa on laadittu kussakin vähän eri tavoin valtakunnallisia ohjeistuksia kestävä kehityksen mukaisen viheraluerakentamisen edistämiseksi. Tämä ELCAN tukema hanke käynnistyi jo vuonna 2009.

KESY ohjaa toimintaa, viherrakentamisen prosessia, monesta eri suunnasta – pakottaa ajattelemaan mm. kiertotaloutta eri näkökulmista. Kiertotalous lähtee tilaajasta, kaupungin tahtotilasta, suunnittelijasta, mutta ei tällä hetkellä määräyksistä tai ohjauksesta. Se lähtee hankkeista, eli hankkekohtaisesti sovelletaan ohjeistoa.

KESY-sisältöisiä hankkeita on käynnissä paljon eri maisa, mutta yhteinen eri toimijoiden ajattelumalli usein puuttuu. Euroopassa toiminta perustuu nimenomaan hankkeisiin.

Muissa maissa KESY-tyylinen toiminta on yrityspohjaista.

KESY-toimintatavan mukaisesti toimivia yrityksiä on Euroopassa jo paljon. Toimintatapa ei ole lähtenyt yhteiskunnallisesta ohjauksesta vaan yritysten omasta arvopohjasta. Moni yritys erikoistuu KESYn tapaisiin arvoihin. Jotkut erikoistuvat pitkälle johonkin erikoistehtävään, puhutaan kattovihreästä, viherseinistä, erikoisrakenteista, erikoisteknologiasta, on luontopohjaisia ratkaisuja etsiviä yrityksiä, jotta keräävät paikan materiaaleja ja käyttävät niitä tuotteena hankkeissa.

Suomessa KESYn mukaisen toiminnan yleistymisen jarruna on rakennustapa, saumataan kovilla sauma-aineilla, kiinnitetään laastilla. Ajatellaan, että se on kestävämpää mutta ei ajatella, että se voi estää tuotteen jälleenkäyttöä. Tuote kestää vuosituhansia, mutta ylläpidon rakentamisella tuotteen uudelleenkäyttö vaikeutuu. Nämä rakentamistaparatkaisut tekevät tuotteesta haastavamman kiertotalouden näkökulmasta. Rakennustapa muuttuisi, jos ymmärrettäisiin tuotteen mahdollinen kierrätystarve.

KESYN KEHITYSTARPEITA

KESY-ajattelussa iso haaste on kunnossapito. Edelleen kunnossapidettävästä omaisuudesta ylläpidetään vanhalla tavalla, ei aina ymmärretä kohteen luontoarvoa. Tarvitaan ihmisten ja yrittäjien kouluttamisesta. Kunnossapidossa on paljon kouluttamattomia, erityisesti kesätyöntekijöitä. Tämä henkilöstö hoitaa tulevia, uudenlaisia monimuotoisia ympäristöjä. Ilman koulutusta tämä ei onnistu.

Kun KESY-toimintamallia uusitaan ja laaditaan suosituksia kunnossapitoon, luonnon tunnistaminen pitää saada uusiksi eväitä. Määräykset eivät riitä, jos emme tunnista, mihin kunnossapidossa pyritään.

Yleisesti ottaen osaamisen tason on noustava kunnossapito-yrityksissä. Monet hyvät kunnossapito-yritykset ovat pieniä. Valtaosan kunnossapidosta tekevät muutamat isot yritykset.

Hyvässä kunnossapidossa ymmärretään, mitä kunnossapitetaan ja miksi ja millä eväillä. Toiminnan tehokkuus on siinä a ja o.

Viheralueiden kunnossapidossa ollaan monissa kehittyneissä maissa Suomea paljon pitemmällä. Pitkäjänteinen kunnossapitourakan kesto on useissa maissa 5, 7, 10, 15 vuotta. Suomessa lyhyet kunnossapitourakat eivät anna mahdollisuuksia yrityksille tehdä isoja investointeja toiminnan kehittämiseksi. Urakkahinnat vievät kilpailun kireälle ja laatutaso kärsii.

Euroopassa kunnossapito-yrityksissä kuunnellaan kohteiden käyttäjiä ja arvomaailma on kannustava, työntekijöitä koulutetaan. Kunnossapito on tärkeä osa yrityksen toimintaa, ei sivutoiminto.

EUROOPASSA KAMPANJOIDAAN

EU:n rahoittamassa Bauhaus-ohjelmassa tavoitellaan ihmislähtöistä suunnittelua; luonto ympärillä, vapaa liikkuminen, taloudellinen energiatehokas asuminen, palvelut lähellä, hyvinvointi, saavutettava luonto. Vanha tapa rakentaa yhdessä

paikassa ja säilyttää luonto toisessa paikassa vähenee. Ensimmäiseksi ei vedetä kaikkea nurin. Rakennetaan luonnon ehdoilla.

Euroopassa edistetään viheralaa monin eri tavoin kampanjoilla. Esimerkiksi Green City-ohjeistuksen lisäksi on Euroopan taimituottajien ENAn tukema Green City -hanke, joka edistää tiedotuksella ja markkinoinnilla taimien käyttöä. Tässä on mukana 13 maan taimituottajayhdistykset. EU:n komissiolla on Green City -sopimus (Green City Accord), jonka tavoitteena on kannustaa kehittämään kaupungeista vihreämpiä, puhtaampia ja terveellisempiä. Tässä toiminnassa on Suomesta mukana kahdeksan kaupunkia. On myös kansainvälinen AIPH World Green City -kilpailu, maailman ensimmäinen, jossa fokuksessa ovat kaupunkivihreä ja luonto. Tässä on mukana laaja joukko isoja kansainvälisiä toimijoita ja tukijoita, mm. kaupunginpuutarhurien kansainvälinen järjestö WUP. On myös Suomessa hyvän jalansijan saanut Green Flag-palkinto, joka kannustaa viheralueiden laadukkaaseen kunnossapitoon ja kohteiden kehittämiseen.

EU ASETTAA TAVOITTEITA

Ennallistamislaki on ensimmäinen eurooppalainen yhdyskuntarakentamista ohjaava laki. Se on valtava muutos, joka voi ohjata pieniäkin asioita. Luonto ja ympäristössä asumi-

nen on entistä suuremmassa roolissa jatkossa. Luontoarvot, ympäristörakentaminen, vihreät arvot otetaan entistä paremmin huomioon.

Myös raha- ja vakuutusyritykset ovat heränneet globaaleihin haasteisiin. Pankkien, sijoittajien, sijoitusyhtiöiden arvo-maailma on muuttunut. Viime vuosina investointiyhtiöt ovat huomanneet ympäristöarvot, viheralan toimijat on noteerattu. Sijoittajat haluavat vihreitä osakkeita. Viheralan yrityksillä on mahdollisuus olla osa sijoittajan portfolioa.

HYVÄ TULEVAISUUS

Viheralan yrityksillä tulee olemaan paljon tekemistä. On herätty yhteiskunnallisesti tarpeeseen ja mahdollisuuteen, mitä viherrakentaminen mahdollistaa.

Euroopan tasolla viheralan keskusjärjestöjen liittyttyä yhteen on entistä paremmat mahdollisuudet vaikuttaa suoraan Euroopan parlamenttiin ja komissioon jo siinä vaiheessa, kun yhteisiä pelisääntöjä ja lakeja valmistellaan.

Henrik Bos kiteyttää:

- On hyvä olla ympäristöalan yrittäjä ja toimija. Mutta ymmärrämmekö, miten tärkeä tämä ala on. Emme. Olemme edelleen hiljaisia ja kuuntelemme, mitä muut sanovat. Me tarvitsemme äänekkäitä puhujia, voimakkaita, isoja persoonia. V

Monet yritykset ovat lähteneet tekemään vapaaehtoisesti työtä luonnon hyväksi. Rudus Oy:llä on ollut yli 10 vuotta LUMO-ohjelma, joka yhtenä kohteena on ollut viitasammakon ja kivitaskun elinympäristöjen turvaaminen Kräkön entisellä soranottoalueella Porvoossa.

LISÄTIETOA

ENAn ylläpitämä markkinointikampanja: thegreencities.eu

Green City Europe: green-city.hu/sites/default/files/csatolmany/gc_europe_convention.pdf

Green City Accord. A European Commission initiative to make cities greener, cleaner and healthier: environment.ec.europa.eu/topics/urban-environment/green-city-accord_en

The AIPH World Green City Awards is the first and only global awards for cities where plants and nature are the core focus: aiph.org/green-city/green-city-awards

Green Flag Award: greenflagaward.org

Vaikka nyt monilajisuus on pinnalla, maisemasuunnittelussa ja -arkkitehtuurissa on lupa edelleen luoda myös symbolista maisemaa.

Viereisen sivun kuva: Suomessa puistojen kasvi-istutukset ovat monipuolistuneet vauhdilla. Iisalmessa keskustassa Paloisvirran varrella kukki komea ahdekaunokkiryhmä kesällä 2024.

Professori Ranja Hautamäki ennallistamisasetuksesta: Tarvitaan laadullisia kriteerejä määrällisten lisäksi

Olemme Co-Carbon-hankkeessa perehtyneet ennallistamisasetukseen ja kysymyksiin, jotka liittyvät sen kansalliseen toimeenpanoon. Keskeinen viestimme on, että määrällisiä kriteerejä tulisi tarkentaa laadullisilla kriteereillä, sanoo maisema-arkkitehtuurin professori Ranja Hautamäki Aalto-yliopistosta.

teksti ja kuvat: SEPPO NÄRHI

EU:n ennallistamisasetus vaatii, että kansallisesti laaditaan kahden vuoden aikana kansallinen kaksivaiheinen ennallistamissuunnitelma: vuoteen 2030 mennessä tehtävät toimet ja toiseksi vuoden 2030 jälkeiset toimet. Viheralan kannalta asetus sisältää kaksi tärkeää indikaattoria, latvuspeittävyys ja viherpeittävyys (urban green spaces), johon lasketaan kaikki kaupunkivihreä.

Vuoteen 2030 asetetut kynnysarvot ovat matalat: latvuspeittävyyden tulee olla vähintään 10 prosenttia ja viherpeittävyyden 45 prosenttia. Kaikki Suomen kaupungit täyttävät asetetut tavoitearvot. Ennallistamisasetus koskee Suomessa 63 kuntaa tai kaupunkia.

2030 jälkeisissä tavoitteissa latvuspeittävyttä ja viherpeittävyttä tulee lisätä, kunnes tyydyttävä taso saavutetaan. Lisästarve sanotaan selkeästi, mutta ei sanota, mikä on tyydyttävä taso. Juuri tämän tason määrittelyyn tarvittaisiin tutkijoita.

LAATUA MÄÄRÄN LISÄKSI

- Olemme korostaneet, että määrellisten tavoitteiden lisäksi pitäisi olla laadullisia kriteerejä. Hehtaari nurmikkoa ei ole sama kuin hehtaari metsää. Lisäksi on selkeytettävä, mikä on riittävä taso ja miten se määritellään. Lisäksi termiä kaupunkiekosysteemi (urban ecosystem) ei ole tarkasti määriteltä alueena – onko se esimerkiksi kaupunki vai kaupunkiseutu. Pääkaupunkiseutu on eri asia kuin Helsinki, professori Ranja Hautamäki havainnollistaa.

- Toivon, että Suomessa tavoitteisiin asetetaan kunnianhimoa, ei vain minimitasoa. Auki on vielä, laaditaanko tyydyttävän taso määrittely EU-tasolla vai kansallisesti.

Hautamäen mukaan tyydyttävän tason pohjaksi löytyy kansanväliseltä tutkijayhteisöltä hyviä kriteerejä. Esimerkiksi uudehko 3-30-300 -tavoitekriteeri on herättänyt paljon myönteistä palautetta. Luvut kertovat konkreettisesti, mikä on optimaalinen kaupunkikasvillisuuden määrä. Sääntö on tarkoitettu erityisesti päättäjille havainnollistamiskeinoksi.

Kaupungin sisällä on luonnollisesti erilaisia kaupunkivihreän tavoitetasoja ja rakentamisen tehokkuustavoitteita. Mutta kaikissa kaupunginosissa tulee olla kaupunkivihreää.

Ranja Hautamäen mukaan tärkeintä on olemassa olevan vihreän ja maaperän säilyttäminen. Myös maanvaraisille pihaille halutaan enemmän huomiota. Nyt tiivistetyillä kaupunkialueilla esitetään usein ratkaisuihin kansipihvoja, jotka ovat hiilijalanjäljen kannalta ongelmallisia ja tuottavat vähemmän ekosysteemipalveluja kuin maanvaraiset pihat.

Aalto-yliopistossa on vuodesta 2020 lähtien tutkittu ilmastot- ja hiilinielukykyä. Joka toinen vuosi pidetään maise- ma-arkkitehtiopiskelijoiden kanssa hiiliviisaukskurssi, vuonna 2024 teemana on maaperälähtöinen suunnittelu. Ranja Hau-

tamäki on lanseerannut jo vakiintuneiden vihreän ja sinivihreän infran rinnalle uuden termin, ruskea infrastruktuuri, jolla maaperän merkitystä korostetaan.

MONIHYÖTYISYYS KUVAA VIHERALAA

Aalto-yliopiston tutkimushankkeissa pyritään miettimään luonnon monimuotoisuutta tukevia synergistisiä ratkaisuja, ei vain hiilinieluja ja -varastoja. Biodiversiteetti ja hiilen yhteys on tärkeä asia myös jatkossa tutkimuksessa. Ennallistamisasetuksessa ovat mukana biodiversiteettikysymysten lisäksi myös ilmastoasiat.

Kaupungit etenevät vauhdilla. Niillä on erilaisia LUMO-ohjelmia ja vähähiilisyytavoitteita. Myös monet yritykset tekevät esimerkillistä työtä ilmastoasioissa sekä luontokadon ehkäisemiseksi.

- Kaupungeilla ilmastoasiat ovat painopisteenä. Kaupunkivihreän rooli hiilensitojana kuuluisi ilman muuta ilmastotyön teemoihin, mutta tätä ei ole vielä tunnustettu laajasti. Valitettavasti Suomessa hiilinielukeskustelu painottuu metsiin. Meillä on paljon työtä saada oma viesti esille. Ilmastonmuutokseen sopeutumisessa ollaan jo pitkällä, esimerkiksi hulevesien hallinta on arkipäivää. Viheralueet ovat siinä isossa roolissa mukana. Kaupunkivihreää puolustettaessa mikään ekosysteemipalvelu ei ole yksin riittävän painava peruste. Siksi puhumme monihyötisyydestä. Kaupunkivihreän edistämiseksi tarvitaan paljon poikkihallinnollista työtä, Ranja Hautamäki tiivistää.

TYÖKALUPAKKI LAAJENEE

- Viheralaan liittyvä menetelmä- ja tuotekehitys etenee vauhdilla. Co-Carbon-hanke kehittää viherkertoimeen hiililaskuria, jolla pyritään ohjaamaan tonttien suunnittelua hiiliviisaampaan suuntaan. Myös muita työkaluja on hiljattain kehitetty: on julkaistu SYKEN hiilikartta (2023) ja asemakaavan vähähiilisyyssarviointiin työkalu (Planect), joissa on mukana myös kaupunkivihreän hiilinielut ja -varastot. Lisäksi SYKESä kehitetään kansallista päästötietokantaa, jossa on mukana jo jonkin verran viheralan tuotteita ja lisää tulossa.

- Meillä on kuitenkin vielä paljon matkaa verrattuna rakennusalaan, joka on vähähiilisyyden edistämisen työkaluisa hyvin pitkällä. Viheralalla on kiinnitetty huomiota myös luonnon monimuotoisuuden edistämisen ohjauskeinoihin. Esimerkiksi Espoo on kehittänyt viherkertoimeen luontolaskurin, RT-kortti luonnon monimuotoisuudesta on valmistumassa. Alueviherkertoimen kehittämiseen liittyvä ARVO-hanke on käynnissä. Kaikessa tässä työssä tarvitaan laajaa yhteistyötä, lajikatoasioissa biologeja, nieluasiassa luonnontieteilijöitä meidän alan asiantuntijoidemme rinnalla. Lisäksi tarvitaan arkkitehtejä ja kaupunkisuunnittelijoita, Hautamäki painottaa.

Jotta asioita saadaan edelleen eteenpäin, tarvitaan lisää tutkimushankkeita ja niiden rahoittamiseen hyviä rahoitusinstrumentteja. V

DIGI-
LEHDESSÄ:

MITÄ ENNALLISTAMIS-
ASETUS VAATII
KAUPUNKI-
EKOSYSTEEMEILTÄ?

PUUT JA METSÄT tulevaisuuden kaupungissa

Euroopan Unionin ennallistamisasetus astui voimaan 18.8.2024. Asetuksella on tarkoitus luonnon ennallistamisen ohella vaikuttaa kasvillisuuden määrään ja peittävyYTEEN Euroopan kaupungeissa – niiden tonteilla, katualueilla, viheralueilla ja kaupunkimetsissä. Suomen kaupungeissa tilanne viher- ja latvuspeittävyYden osalta on nykytilanteessa asetuksen vaatimukset täyttävä, mutta vuoden 2030 jälkeen on tavoitteeksi asetettava kasvava kehityssuunta.

teksti ja kuvat: TOMMI GRANHOLM

Menneinä vuosikymmeninä puita on paikoin onnistuttu säästämään varsin lähelläkin rakennettavaa taloa. Tällainen toimintatapa edesauttaisi tänä päivänä ennallistamisasetuksen vaatimaa latvuspeittävyys säilyttämistä ja kasvattamista.

Viime helmikuussa Euroopan parlamentin hyväksymän kannan mukaan ”on tarpeen vahvistaa unionin tasolla säännöt ekosysteemien ennallistamisesta, jotta varmistetaan luonnon monimuotoisuuden ja häiriönsietokyvyn elpymisen koko unionin alueella.” Parlamentin kannan perusteluissa todetaan ekosysteemien ennallistamisen edistävän myös ilmastomuutoksen hillitsemistä ja ilmastomuutokseen sopeutumista. Euroopan ympäristöministeriestä koostunut neuvoston kokous vahvisti parlamentin kannan pohjalta ennallistamisasetuksen kesäkuun lopulla.

Kun ennallistamisasetuksen keskeisin tavoite on luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja luontokadon pysäyttäminen, painottuvat varsinaiset ennallistamistoimet luonnonsuonoalueisiin. Monimuotoisuuden lisääminen on kaupunkiympäristöissäkin mahdollista, mutta asetuksella tavoiteltava luonnontilan palauttaminen koskee lähinnä soita, kosteikkoja, niittyjä, vesistöjä, metsiä ja maatalousympäristöjä Euroopan Unionin alueella. Kaupunkialueilla on sen sijaan merkittäviä mahdollisuuksia vaikuttaa parlamentin perusteluissaan mainitsemiin muihin tavoitteisiin. Ilmastomuutoksen hillitseminen ja ennen kaikkea ilmastomuutokseen sopeutuminen edellyttävät toimenpiteitä siellä missä ihmiset asuvat, liikkuvat paikasta toiseen, työskentelevät ja harrastavat.

KAUPUNGEISSA MITTAREINA VIHERPEITTEISYYS JA LATVUSPEITTEISYYS

Suomen suurimmat kaupungit, maakuntien liitot ja Suomen Kuntaliitto esittivät kannanotossaan 11.5.2023, että viherpinta-alan määrälle asetettaisiin kynnsarvot, ja että viherpinta-alan säilyttämis- ja lisäämisvelvoitteet kohdennettaisiin vain niihin jäsenvaltioihin, joissa kaupunkien kansallinen viherpinta-alan määrä jää kynnsarvon alapuolelle. Jäsenvaltioille esitettiin oikeutta itse päättää millä tavoin kaupunkien viherpinta-alan määrää lisätään. Kannanotossa esitetty malli näyttää tulleen EU:ssa hyväksytyksi. Parlamentin vahvistaessa ennallistamisasetuksen, kaupunkien viherpeitteisyyden kynnsarvoksi asetettiin 45 prosenttia ja latvuspeittävyys kynnsarvoksi kymmenen prosenttia kaupunkien taajama-alueen pinta-alasta valtakunnallisella tasolla mitattuna vuoteen 2030 asti. Myös viherkattojen ja -seinien pinta-alat lasketaan mukaan viherpeitteisyyteen.

Ympäristöpäällikkö **Tommi Maasilta** Kuntaliitosta kertoo, että asetuksen kohteena olevissa suomalaisissa kaupungeissa asetetut raja-arvot ylitetään jo nykytilanteessa. Vuoden 2030 jälkeen tavoitteena tulee olla peitteisyysprosenttien kasvattaminen.

-Kansallinen ennallistamissuunnitelma on laadittava kahden vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta. Nykytilanne on Suomessa hyvä, mutta asetuksen mukaan 1.1.2031 mennessä on saavutettava kasvava kehityssuunta viher- ja latvuspeittävyysosalta, kertoo Tommi Maasilta.

EU:n komissio on Maasilan mukaan luvannut tarkempaa ohjeistusta Nature restoration plan -asiakirjan muodossa ennallistamisasetuksen toimeenpanoa varten. Ohjeistuksen on ilmoitettu tulevan kolmen kuukauden kuluessa asetuksen voimaantulosta. Marraskuun lopussa siis saataneen asetukselle konkretiaa, jos komission lupaama aikataulu pitää.

-Mitkä sitten tulevat olemaan asetuksen kohteena olevia kaupunkiekosysteemialueita Suomessa, siitä ei ole tällä hetkellä kovinkaan tarkkaa käsitystä. Kuntarajoja ei niiden rajaamisessa kuitenkaan tarvitse tämänhetkisen tiedon mukaan noudattaa, vaadittavat raja-arvot voitaneen siis saavuttaa myös laskemalla mukaan naapurikunnan metsät ja viheralueet, jos kuulutaan samaan kaupunkiekosysteemialueeseen, Maasilta jatkaa.

Kansallisesti asetettavan tavoitetason niin vaatiessa voidaan Suomessakin viherpeitteisyyttä ylläpitää ja kasvattaa rakentamalla uutta viherinfraa, lisäämällä kasvillisuutta tonteilla ja säilyttämällä rakennettavilla alueilla taajamametsiä. Avoimilla alueilla sekä monilla metsättömillä EU:n alueilla puustoa ja metsiä voidaan lisätä istuttaen. Kaikki EU:n jäsenmaat ovatkin sitoutuneet EU:n biodiversiteettistrategiassa 3 miljardin puun istuttamiseen, mikä pitää huomioida ennallistamisasetusta toimeenpantaessa.

ASETUKSEN VAIKUTUKSIA POHDITTIIN TAMPEREELLA

Tampere-talolla syyskuussa pidetyssä Kaupunkien luontoforumissa ympäristö- ja ilmastoministeri **Kai Mykkänen** kertoi avauspuheenvuorossaan, että ennallistamisasetuksen edellyt-

>

Puiden huolellinen suojaaminen työmailla on tarpeen, jotta puut voivat kaupunkialueilla elää pitkään ja kasvaa suuriksi. Jos puut joudut-
taisiin kaatamaan ja tilalle istuttamaan uusia, aiheuttaisi tämä loven latvuspeittävyteen ja sen luontaiseen kasvuun.

tämän kansallisen ennallistamissuunnitelman laadinta on jo käynnistetty. Mykkänen esitteli luontokadon torjunnan kansainvälistä kehystä ja EU -säätelystä, jonka olennainen osa ennallistamisasetuskin on. Toimenpiteet tulevat Mykkäsen mukaan edellyttämään myös rahoituksellisia välineitä, joita on ollutkin jo käytettävissä muun muassa Metso- ja Helmi -ohjelmien muodossa. Kaupunkeja Mykkänen kannusti Metson ja Helmin ohella panostamaan EU:n rahoitusvälineiden kuten LIFE- ja TSI-ohjelmien hyödyntämiseen ennallistamisasetuksen toimeenpanossa.

”Tulisiko ryhtyä tavoittelemaan kaupunkivihreän täydennysrakentamista?”

Tampereen kaupungin maankäyttöä valmistelevat keskeiset viranhaltijatkin olivat paikalla Tampere-talon luontoforumissa. He uskovat, että kynnsarvot ylitetään Tampereen rakennetuilla kaupunkialueilla nykytilanteessa. Haasteita voi sen sijaan olla uusilla kaavoitettavilla kohteilla.

- Tampereella on jo vuosien ajan sovellettu viherkerroin-menettelmää, jonka tavoitteena on huolehtia vihreän infraan riittävästä osuudesta ja hulevesien hallinnasta kaupunkirakenteessa, kertoo kaupunkiympäristön palvelualueen johtaja **Mikko Nurminen**.

Monissa Suomen kaupungeissa käytössä olevassa viherkerroin -laskennassa huomioidaan mm. tonteilla ja ympäröivillä alueilla säilytettävä ja lisättävä kasvillisuus, maaperä, viherkatot ja -seinät sekä hulevesirakenteet. Mikko Nurmisen mukaan tavoitteiden yhteensovittaminen edellyttää suunnitteluorganisaatiolta kykyä tehdä mahdollisimman hyviä kompromisseja.

- Maankäytön suunnittelussa on pyritty huolehtimaan ympäristön vehreydestä, täysin ei kuitenkaan voida kiistää ympäristön vihreyden ja rakentamiseen liittyvien tehokkuusvaatimusten välistä ristiriitaa. Ratkaisussa pyritään kuitenkin huomioimaan riittävästi myös muut kuin taloudelliset tekijät.

Keski- ja Etelä-Euroopassa kaupunkien tilanne on Suomea haasteellisempi. Viherpinta-ala ja latvuspeittävyys ovat usein alhaisemmalla tasolla kuin meillä. Metsiä muissakin Euroopan kaupungeissa kyllä on, ainakin jos noudatetaan YK:n ruoka- ja maatalousjärjestö FAO:n metsän määritelmää. Sen mukaan metsiä ovat yli 20 metriä leveät ja minimissään puolen hehtaarin suuruiset alueet, joilla ei harjoiteta maataloutta eivätkä ne ole rakennettua maata. Puuston latvuspeittävyys pitää FAO:n määritelmän mukaan olla vähintään kymmenen prosenttia sekä puuston pituuden vähintään viisi metriä puuston kypsyysvaiheessa.

TIEDOT TÄSMENTYVÄT, PUUT KASVAVAT

Ennallistamisasetusta käsittelevään aiheeseen oli vaikea löytää haastateltavia, etenkin etsittäessä tietoa asetuksen vaikutuksista kaupungeille. Kaupunkiekosysteemialue-käsittekin

Ennallistamisasetuksen viher- ja latvuspeittävyys kynnysarvoihin pääseminen saattaa olla vaikeaa järvi- tai meritäyttökohteilla, joissa tavoitteena on taloudellisessa mielessä todella tehokas maankäyttö. Kuvan Näsisaareen tavoitellaan noin 5000 asukasta 13 hehtaarin pinta-alalle.

on vielä täsmentymätön. Kaupunkiekosysteemialueet tulevat mitä ilmeisimmin olemaan hyvin erilaisia eri jäsenmaissa luonnonympäristöistä ja yhteiskuntarakenteista johtuen.

Avoimia kysymyksiä liittyy myös viher- ja latvuspeittävyysmittaamiseen. Kaupunkeja koskevassa ennallistamisasetuksen 8 artiklassa viitataan 14 artiklan kohtiin 4. ja 5. joissa viitataan 20 artiklan eri kohtiin. Niistä löytyy kohdat ja alakohdat, jotka viittailevat toisiinsa antaen lopulta ymmärtää, että kaupunkivihreän ja latvuspeittävyysmittaus on suoritettava joka kuudes vuosi. Eri tahot mainitsevat mittauskeinona EU:n Kopernikus -ohjelman hyödyntämisen, satelliittikuvat tulisivat käyttöön tässä yhteydessä.

Jossakin vaiheessa kaiketi huomataan sekin, että peittävyysmittaustulokset muuttuvat omia aikojaan. Puiden latvukset leviävät ja kaikki muukin kasvillisuus kasvaa ja tiheenee tai harvenee ja kuoleekin direttiiveistä mitään tietämättä. Nämäkin ilmiöt eivät kuitenkaan tule aiheuttamaan Suomessa suurta ongelmaa ennallistamisasetuksen tavoitteisiin pääsemiselle. Istutusten kasvun toisinaan käynnistyessä odotettua rivakammin saattaa uusien kaava-alueiden viher- ja latvuspeittävyys lisääntyä hyvinkin nopeasti.

Vuoden 2030 jälkeen tavoitteena on kaupunkiekosysteemialueilla oltava peittävyys osalta kasvava kehityssuunta. Helppo päätelmä voisi olla, että kaupunkisuunnittelussa joudutaan jatkossa jättämään nykyistä enemmän tilaa kaupunkivihreälle. Voidaan myös kysyä, vanheniko vallalla ollut täydennysrakentamistrendi ennallistamisasetuksen voimaan tullessa. Vai tulisiko termi ottaa uuteen käyttöön, ja ryhtyä tavoittelemaan kaupunkivihreän täydennysrakentamista? v

KYSY ENSIN MEILTÄ

**ZinCon aurinkopaneelikehys ja Nordic Green Roof®
viherkatto, ilman läpivientejä**

Hulevesien hallintaan – Ketokatto

AKO Roof on kotimainen, mukavan muoviton, kierrätysmateriaaleihin perustuva, tutkittu KESY-tuote.

**RAKENNUSBETONI-
JA ELEMENTTI OY**

Kukonkankaantie 8, Hollola • 03 877 200
www.rakennusbetoni.fi

SINUN ILMOITUKSESI TÄHÄN?

PYYDÄ TARJOUS:

Juha Lecklin

juha.lecklin@vyl.fi, p. 040 867 9805

kurkistuksia maisemaan

teksti ja kuvat: TUULA IHAMUOTILA

Tällä kerralla Maisemasuunnittelijat ry:n ja Suomen maisema-arkkitehtiliiton yhteisellä palstalla matkustetaan Latviaan ja tutustutaan siellä vallitseviin uusimpiin tuuliin kaupunkisuunnittelussa ja ympäristönäkökulmien huomioimisessa viheralueilla. Maisemasuunnittelijat ry ja Taimistoviljelijät ry tekivät yhteisen opintomatkan syyskuussa 2024. Matkalla nähtiin sekä moderneja että historiallisia kohteita kuten myös taimistoja laajoine kasvivalikoimineen – ja inspiroiduttiin. Tässä esimerkkejä nähdystä.

UUSI JA VANHA SULASSA SOVUSSA

Bussi kuljetti matkalaisia useisiin kaupunkeihin eri puolilla Latviaa, esimerkiksi satamakaupunki Ventspilsiin, pääkaupunki Riikaan ja Salaspilsiin, joka mainittiin historiallisissa kirjoituksissa ensimmäisen kerran vuonna 1186 ja jossa sijaitsee Latvian kasvitieteellinen puutarha. Hotelli sijaitsi Jurmalassa meren tuntumassa. Ensimmäisten kohteiden joukossa oli tiedekeskus Vizium, jonka fasadissa on käytetty lasia ja tummumattomaksi käsiteltyä kuparia. Sen edessä kohoavat laajat niittymäiset istutusalueet, jotka istutetaan joka vuosi uudelleen.

Toisena päivänä tutustuttiin moni-ilmeiseen Riikaan. Hanzas Perons on moderni kulttuuri- ja konferenssikeskus, joka on 120 vuotta toiminut junarahtiasemana. Nykyään alueen teollisesta historiasta kertovat paikoilleen jätetyt ratakiskot, joiden ympärille on istutettu preeriamaista kasvillisuutta. Uusi Hanza on symbolinen portti Skansteen, josta on nopeasti muodostumassa Riian trendikkäimpiä kaupunginosia. Viimeisimmällä teknologialla varustetun Verde-toimistorakennuksen suunnittelun tavoitteena on ollut edistää talossa työskentelevien hyvinvointia ja tuottavuutta. Yksi asiaan vaikuttavista seikoista ovat vihreät terassit. Suunnittelusta vastannut maisema-arkkitehti Linda Zala esitteli meille tämän ja monta muuta kohdetta.

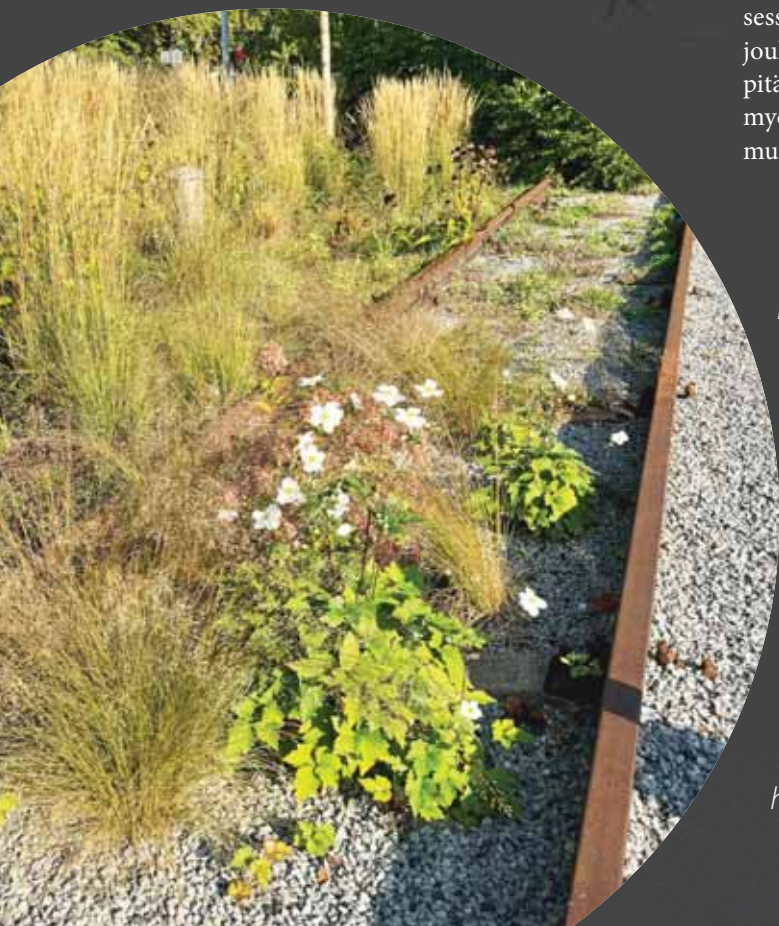
Päivän päätteeksi pääsimme käymään Labie koki -nimisessä yrityksessä, joka perustajansa Edgars Neilandsin johdolla työllistää suuren joukon arboristeja, mutta myös suunnittelee, rakentaa ja kunnossapitää erilaisia kohteita ympäri Latviaa. Yrityksen maine on kiirinyt myös maan rajojen ulkopuolelle, joihin Labie koki toimittaa muun muassa ylijäämätammesta valmistamia leikkivälineitä.

Hanzas Perons -alue monimuotoisine istutuksineen on osa Riian historiallista keskustaa, joka on merkitty UNESCON maailmanperintöluetteloon.

Verde-toimistotalon vihreillä terasseilla on myös työtiloja. Pihan istutukset ovat hyvin vaihtelevat ja hulevesien hallittu kulku on huomioitu.

*Niittymäiset istutusalueet
pehmentävät hienosti
tiedekeskuksen linjakasta ilmettä.*

ROHKEUTTA, RAHAA JA RAKKAUTTA

Opintomatkalle osallistujat olivat tyytyväisiä näkemäänsä ja kokemaansa. Ainoastaan tiukasta aikataulusta oltiin hiukan erimielisiä. Matkalla havaittujen kaupunkisuunnittelun eroavaisuuksien Suomen ja Latvian välillä arveltiin kumpuavan pidemmästä kasvukaudesta, leudommasta talvesta ja rakentamismääräysten eroista. Uuden rakentamista nähtiin matkalla paljon: ”Kiinnostavaa ja inspiroivaa oli, kuinka paljon istutusalueisiin on panostettu Latviassa, ne olivat upeita! Suomessa samantyyppisillä alueilla näkee lähinnä pensasmassaistutuksia.”

”Hienoja, moderneja kaupunkisuunnittelukohteita, joista sai kuvan, millaiset kasvivalinnat ovat tällä hetkellä pinnalla”, kehui toinen kävijä. Osallistujat arvelevat latvialaisten olevan suunnittelussa rohkeampia kuin Suomessa ollaan. Lisäksi rahaa tuntuu olevan rakentamisen lisäksi kunnossapitoon. ”Se meillä aina unohdetaan. Kesy-teemat eivät ihan kaikilta osin vielä ole lyöneet läpi siellä, mutta viheralueiden yhteys asukas- ja työntekijäviihtyvyyteen näyttää heillä olevan paremmin huomioitu.”

Toisaalta oltiin ilahtuneita siitä, että tuttuja ympäristönäkökohtia ja kestävän kehityksen asioita, kuten hulevedet, dynaamiset istutukset, lahoppuut ja esimerkiksi kaivumassojen hyödyntäminen, huomioidaan Latviassakin. Kohteiden siisteys ja hyvä kunnossapito innosti ja ehkä jopa yllätti osan vierailijoista. ”Liekö niin, että viheralueiden käyttäjät kunnioittavat ja ymmärtävät viheralueiden merkityksen suomalaisia paremmin, kun uskalletaan tehdä kasvillisuusalueita, joita ei tarvitse varjella aidoin ja estein? Vai onko ylläpito kenties hoidettu toisella tavalla, sykli tiiviimpi, jolloin tuhoja ei pääse syntymään?”, pohti eräs osallistuja.

Labie koki -yritys näyttää mainetta kestävän kehityksen mukaisista yksilöllisistä leikkivälineistään, jotka on taidokkaasti valmistettu ylijäämätammesta.

MATKALLE KANNATTAA LÄHTEÄ YHDESSÄ

Maisemasuunnittelijat ja Taimistoviljelijät päättivät yhteisestä opintomatkasta reilu vuosi sitten. Jo suunnitteluvaiheessa pidettiin tärkeänä sitä, että eri puolilla viheralaa ja kuitenkin välillä tiiviistikin yhdessä työskentelevät tahot näkevät ja tutustuvat toisiinsa yhteisten mielenkiinnonkohteiden äärellä. Taimistoviljelijät yllättyivät näkiessään, miten nykyaikaiset istutusalueet monirunkoisine puineen, perennoineen ja koristeheinineen suunnitellaan. Maisemasuunnittelijat yllättyivät taimistojen suuresta työmäärästä kasvatuksen eri vaiheissa ja kasvivalikoiman laajuudesta.

Yhteinen matka tarjoaa mahdollisuuden tutustua ja vaihtaa ajatuksia jokaisen matkapäivän pienissä kohtaamisissa, kuin vahingossa. Reissaaminen yhteisine kokemuksineen avartaa ymmärrystä ja antaa edellytykset toimia tulevaisuudessa entistäkin hedelmällisemmässä yhteistyössä. Onhan se ihan eri asia kuin hoitaa asioita pelkän sähköpostin välityksellä.

Matkailu kannattaa aina. Kiitos kaikille järjestäjille Latviassa ja Suomessa sekä osallistuneille. Erään matkailijan kommenttiin voivat varmasti kaikki yhtyä: ”Päällimmäiseksi jäi todella tervetullut olo ja sellainen vaikutelma, että kaikki esittelivät mielellään kohteitaan nimenomaan meille.”

Viheralueiden lintulajiston voi suunnitella

Viheraluesuunnittelulla voidaan vaikuttaa siihen, mitä lintulajeja alueelle tulee, koska eri lajien ympäristövaatimukset ovat tiedossa varsin hyvin.

teksti: EEVA VÄNSKÄ, kuvat: OTTO ROSENBERG (lintukuvat) ja EEVA VÄNSKÄ

Pikkulinnut hyötyvät hallitusta hoidtamattomuudesta, sillä monimuotoisessa aluskasvillisuudessa riittää syötävää. Kuvassa kirjosiippo ruokintamatkalla.

Dosentti **Timo Vuorisalo** Turun yliopistosta on tutkinut pitkään kaupunkiekologiaa ja on pitkän linjan lintuasiantuntija. Hän sanoo, että mitä enemmän kaupungeissa on viheralueita, sen parempi muuttolinnuille.

Ei ole kuitenkaan sama, millaisesta viheralueesta on kysymys.

– Parturoidut nurmikot eivät tarjoa suojaa tai ruokaa linnuille. Siksi pitäisi olla hallittua hoitamattomuutta: tiheää aluskasvillisuutta, ryteikköjä, pensaiden suojaa. Tällaisessa elinympäristössä viihtyvät myös maassa pesivät lajit.

Yllättäen muuttolintu-käsite ei ole itsestään selvä. Myös Suomessa talvehtivat linnut voivat siirtyä paikasta toiseen.

– Esimerkiksi punatulkku viihtyy Etelä-Suomen talvisissa kaupunkiympäristöissä, mutta pesimisaikoina sitä ei kaupungeissa tavata. Ruokinnalla voidaan houkutella punatulkkuja.

Muita talveksi Etelä-Suomen kaupunkieihin muuttavia lajeja ovat muun muassa vuorihemppo, taviokuurna ja koskikara.

– Yleensä muuttolintu-käsitteellä viitataan kuitenkin vuodenaikaisuuttajiin. Ekologiassa puhutaan mieluummin migraatiosta.

MUUTTOREITIN TAUOT

Kaupungit muodostavat vain pari prosenttia kaikesta maa-alasta, siinä mielessä merkitys linnuille on rajallinen.

– Toisaalta ihmisistä noin 57 prosenttia elää nykyään kaupungeissa, ja ihmisille kaupunkiluonto on normaalia luontoympäristöä. Heille kaupungeissa tavattavilla linnuilla on suuri merkitys samaten kuin viheralueiden ekosysteemipalveluilla.

Kaupungistuminen on trendi, joka tulee jatkumaan. Vuoteen 2050 mennessä jo kaksi kolmesta ihmisestä elää kaupungeissa.

– Se, kuinka suuri merkitys viheralueilla on muuttolinnuille, riippuu lintulajista ja muuttoreiteistä, eli sattuu ko matkan varrelle kaupunkialueita. Siinä mielessä pienilläkin vihreillä alueilla on merkitystä levähdyspaikkoina.

Usein linnut suosivat rannikkoseutuja muuttaessaan. Merenselkä voi tarjota suojaa maalta uhkaavia petoja vastaan.

Timo Vuorisalo sanoo, että hän ei ole ahdistunut luontokadosta ja ilmastonmuutoksesta: ongelmat tullaan ratkaisemaan, mutta ikävä kyllä ei niin nopeasti kuin ympäristöjärjestöt toivoisivat.

– Rannikot ovat myös maamerkkejä, joita muuttolinnut tarvitsevat. Siksi rannikot ovat lintujen muuttokanavia ja viheralueilla on merkitystä levähdys- ja ruokailupaikkoina.

Vieläkään ei tiedetä tarkkaan, miten muuttaminen vaikuttaa lintupopulaatioon.

”Mitä enemmän viheralueella on luonnontilaista aluskasvillisuutta, sen paremmin maapesijöillä menee.”

– Se vaatisi poikasten kuntotutkimuksia ja palaavien lintujen kuntotutkimuksia. On kuitenkin selvää, että kuolleisuus on korkea, pikkulinnuilla noin 80–90 prosenttia muuttavasta populaatiosta.

Muuttolintujen päätutkimus- ja tiedonkeruutapa on rengastaminen.

– Muuttolintujen rengastaminen alkoi Suomessa 1910-luvulla. Meillä on hyvin tietoa siitä, missä linnut talvehtivat.

Kun ilmasto lämpenee, yhä useampi lintulaji talvehtii Suomessa, kuten mustarastas ja punarinta.

MUUTTOLINTUJA TILAUKSESSA

Aluskasvillisuus tarjoaa ruokaa ja suojaa linnuille, eli nurmieraamaa höystettynä puilla ei riitä, mikäli halutaan tukea lintujen selviämistä.

– Nykyiset niittymäiset alueet, jotka ehkä ennen oli manikyroitu lyhyeksi nurmeksi, eivät aina saa ymmärrystä kaupunkilaisilta. Toivotaan siistimpää ilmettä.

Ehkä tähän on ainakin osittaisena ratkaisuna tiedottaa kaupunkilaisia hallitun hoitamattomuuden hyödyistä, kuten esimerkiksi Turun pörriäiskyltit tekevät.

Kaupunkien viheralueet ovat myös potentiaalisia lintujen pesimispaikkoja.

Auvo Hamaruksen pro gradu -työssä ”Kaupunkilinnuston rakenne ja lintujen elinmahdollisuuksiin vaikuttaminen” käsitellään lintujen viheraluevaatimuksia.

– Jos toivotaan maalla pesiviä lintuja viheralueelle, kuten pajulintuja, tarvitaan vähintään 30 prosenttia rakentamatonta alaa, jossa on mahdollisimman luonnonmukaisesti kasvavia pensaita ja kenttäkerros. Esimerkiksi harmaasieppo taas tarvitsee yli 75 prosentin rakentamattoman alueen osuutta.

Metsäisyys kohottaa muuttavan lajiston osuutta. Metsäisyys tarkoittaa suhteellisen luonnonmukaisessa tilassa olevia taajamametsiä.

– Viheraluesuunnittelulla voidaan vaikuttaa siihen, mitä lintulajeja alueelle tulee, koska eri lajien ympäristövaatimukset tiedetään varsin hyvin.

Eli kun tehdään yleiskaavaa ja asemakaavaa, voidaan vaikuttaa hyvin paljon siihen, mitä lintulajeja paikalle saadaan. Pitää vain tietää pinta-alat, puulajivalinnat ja kasvillisuus.

Rannikot ovat muuttajien maa-
merkkejä ja muuttoväyliä. Kuvassa
meriharakka.

Metsäisyys tarkoittaa suhteellisen luonnonmukaisessa tilassa olevia taajamametsiä. Ne lisäävät muuttolintujen määrää. Kuvassa peippo, jonka laulu on helppo tunnistaa.

– Jos kaupunkiin toivotaan syksyksi tilhiparvia, kannattaa istuttaa pihlajia. Sembramännillä voidaan houkutella vaeltavia pähkinähakkeja. Puulajien valinta vaikuttaa lintulajeihin, samaten kuin istutusten sijainti suhteessa toisiinsa.

HUOKOISTA MAATA

Myös asfaltin määrällä on merkitystä linnustolle.

– Mitä enemmän peitettyä maanpintaa, sen vähemmän muuttolintuja. On järkevää jättää peittämätöntä pintaa kaupunkialueille paitsi lintujen myös hulevesien näkökulmasta.

Entä sitten lintujen ruokinta, kannattaako se?

– Ruokinta on hyvä juttu kaupungeissa. Joitakin varoitustenpiteitä on kuitenkin syytä tehdä: ruokintalaudat pitää puhdistaa aika ajoin ja jätökset tulee siivota pois viikoittain, jottei paikalle tule rottia.

Tautileviämiskärsiä on, mutta siihen voidaan vaikuttaa hygienialla.

– Lintuinfluenssa on riivannut enimmäkseen vesilintuja, eikä niinkään ole ongelma pikkulintujen ruokintapaikoilla. Turussakin on ollut ruokintapaikkoja 1930-luvulta lähtien esimerkiksi kaupungin puistoissa.

LAIT JA ELINYMPÄRISTÖT

Myös sääntelyllä on vaikutusta luontokatoon. EU:ssa vahvistettiin juuri ennallistamisasetus, joka on herättänyt paljon keskustelua.

– Vaikutukset Suomessa tulevat olemaan kuitenkin melko vähäisiä: meitä koskee samat säännöt kuin Luxemburgia, ja Suomen lähtötilanne on parempi.

Lintujen elinympäristöjen huononeminen ja vähentyminen ovat suurimmat syyt niiden uhanalaisuuteen. Elinympäristöt vähenevät ihmisen maankäytön seurauksena.

– Kun elintila on rikasta ja monipuolista, myös linnusto on sitä. Esimerkiksi peltosirkku on vähentynyt romahdusmaisesti, mutta sen tulevaisuus ei riipu suoraan ennallistamisasetuksesta eikä metsien määrästä vaan sille sopivien peltoelinympäristöjen vähyydestä.

”Metsäisyys kohottaa muuttavan lajiston osuutta.”

Peltojen salaajitukset lienevät vaikuttaneet eniten peltosirkun harvinaistumiseen. Se hakee ruokansa ojen pientareilta, ja avo-ojia on nykyään harvassa. Toisaalta hyönteismyrkkujen käyttö on vähentänyt lintujen saaliseläimiä.

– Siksi ruokailuniittyjen jättäminen pikkulinnuille on niin tärkeää. Elinympäristöjen suojeleminen on paras keino vähentää luonnon köyhtymistä.

Puiden kaataminen taajamametsissä kannattaa ajoittaa loppukesään elokuulle, jolloin lintujen pesintä on ohi.

– Ei myöskään ole samantekevää, mitä puita kaadetaan.

Suomen uhanalaisimmat käävät kasvavat Esplanadin puiston vanhoissa puissa ja Kuhmon metsissä. Monet kaupungit ovat vanhojen puiden El Doradoja, koska puiden annetaan kasvaa vanhoiksi.

Jo vuodelta 1890 on tietoa Helsingin Kaisaniemen puistosta, että linnut hävisivät, kun myrsky kaatoi satoja puita ja puisto muutettiin avoimeksi.

– Kun puita karsitaan, kannattaa olla yhteydessä ympäris-

Turun yliopiston piha-alueella on merkitty niityspisteitä kylteillä, jotka kertovat hallitun hoitamattomuuden hyödyistä.

tötoimeen, jotta tehtyjen karsintojen vaikutukset olisivat tiedossa. Jo nyt useat kaupungit ovat luopuneet kokonaan avohakkuista omistamillaan metsäalueilla ja soveltavat jatkuva-peatteista kasvatusta.

LISÄÄ MONIMUOTOISUUTTA

Timo Vuorisalo kannattaa ekologista kompensatiota, sillä se on potentiaalisesti tärkeä väline luonnon monimuotoisuuden lisäämisessä.

– Sen merkitys Suomessa on vielä pieni, mutta tulevaisuudessa se on välttämätön työkalu. Esimerkiksi Turku on tehnyt sitoumuksen olla pienentämättä viheralueidensa pinta-alaa. Käytännössä tämä tulee onnistumaan vain ekologisella kompensatiolla.

Myös viherkatot ja -seinät voivat sopia ekologiseen kompensatioon, sillä ne toteuttavat niin sanotun lisäisyyden vaatimuksen eli monimuotoisuusvaatimuksen.

Dustin R. Partridge ja **J. Alan Clark** ovat tehneet tutkimuksen New Yorkin viherkattojen merkityksestä muuttolinuilla. Tutkimuksen mukaan muuttolinnut lepäilivät mieluummin viherkatoilla kuin tavallisilla katoilla. 41 lajia käytti viherkattoja ja vain 14 lajia tavattiin tavallisilta katoilta. Ero on kolminkertainen.

Timo Vuorisalo sanoo, että monia ympäristöongelmia on jo ratkaistu.

– Meillä ei ole enää haposateita, otsonikato on katoava ongelma, sisävedet ovat paremmassa kunnossa kuin ennen ja jätehuolto toimii. Uskon, että ilmastonmuutos ja luontokatokin saadaan ratkaistua, vaikka todennäköisesti se vie kauemmin kuin toivotaan.

Jos halutaan, myös lintupopulaatioiden selviytymistä voidaan tukea. v

Vuosaarenhuipulle on perustettu erilaisia luontotyyppejä. Kuivilla niityillä kasvaa muun muassa siemenestä kylvettyä ajuruohoa.

Kuva:

Liisa Hyttinen

Tarkasteltu artikkeli:

Henry, A. L., Robinson, R., Sinnott, K., Brunson, M., Ernst, A., Tarsa, E., & Kettenring, K. M. (2024). Got plants? Availability of and challenges to production of native plants for wetland restoration. *Restoration Ecology*, 32(4), e14120.

Tällä palstalla MMT Anu Riikonen tutustuttaa lukijat ajankohtaiseen viheralaa koskevaan tutkimukseen.

Luonnonkasveja ennallistamiseen – mutta mistä?

Ekosysteemien ennallistaminen ja luonnonympäristöjen kunnostaminen ovat arkipäivää Yhdysvalloissa, koska eräissä hankkeissa on vaadittu lakisääteistä ekologista kompensatiota jo parikymmentä vuotta. Myös osavaltioiden omat säännökset luonnonkasvien käytöstä infrarakentamisessa ja maastopalojen jälkien paikkailu ovat luoneet tarpeen luonnonkasvien taimille ja siemenille. Yhdysvalloissa onkin jo paljon kokemusta luonnonkasvien lisäysmateriaalien markkinoista.

Luontotyyppien ennallistamiseen sopivia kasvilajeja tarvitaan ja on saatavilla Yhdysvalloissa vaihtelevasti. Äskettäin selvitettiin erityisesti kosteikkokasvien lisäysmateriaalin saatavuutta kyselytutkimuksella lisäysmateriaalin tuottajille Inter-mountain West -alueella 11 osavaltiossa. Markkinoiden piirteet, kehittämistarpeet ja haasteet kuulostavat kovin tutuilta.

MERKITTÄVÄÄ LIIKETOIMINTAA

Kyselyä varten tunnistettiin yli sata kaupallista toimijaa, jotka myivät luonnonkasvien taimia tai siemeniä. Yhdysvalloissa on tavallista, että sama yritys toimittaa sekä siemeniä että taimia pottitaimista suurempiin kokoihin. Siementä kerätään paljon myös luonnosta, ja sen keruuta ja taimituotantoa varten on olemassa ohjeita parhaista käytännöistä muun muassa paikallisuuden ja perinnöllisen monimuotoisuuden varmistamiseksi. Kuitenkin lähes tuhannen mahdollisen kosteikkokasvin joukosta useimmilla toimijoilla oli tarjolla vain noin 15 lajia. Erityisesti uposkasvien tarjonta oli niukkaa.

Toimijat etsivät uusien lajien siementen käsittelyyn ja taimituotantoon ohjeita ja tekivät omia kokeiluja, mutta monille lajeille ohjeita ja käytäntöjä ei vielä ole olemassa. Tässä tunnistettiinkin tärkeä sekä paikallisten yritysten välisen yhteistyön että tutkimusyhteistyön paikka: tiedon jakaminen lisäystavoista ja yritysten välinen taimikauppa parantaisi valikoimia ja saatavuutta. Suomessa yritysten yhteistyö lieneekin tässä suhteessa paremmalla tasolla, vaikka toisaalta meillä luonnonkasvien taimituotantoon tarvittavaa tietoa on tuotettu ehkä vähemmän.

KYSYNTÄ JA TARJONTA KOHTAAVAT HARVOIN

Ennallistamista tehdään yksittäisessä hankkeessa usein suurella pinta-alalla, ja taimitarve on suuri. Toisaalta vuosittain

toteutettavien hankkeiden määrä vaihtelee paljon. Yksi markkinoiden keskeisistä ongelmista olikin kysynnän suuri vaihtelu ja kohdistuminen eri vuosina eri lajeihin. Osavaltiot ja liittovaltio ovat suuria toimijoita ennallistamismarkkinassa, ja lääkkeeksi markkinan liialliseen vaihteluun toivottiinkin näiden julkisten hankkeiden tasaisempaa ajoittamista, laajoja ennakotilauksia, ja siementen ostoa varastoon. Nykyistä tasaisempi kysyntä nähtiin kriittiseksi taimituotannon kehittymiselle ja uusien lajien saamiselle markkinoille.

Yhdysvalloissa liittovaltio ja osavaltiot tukevat luonnonkasvien lisäysmateriaalin tuotantoa yllättävän paljon mm. metsäpaloalueiden nopean uudelleenmetsityksen varmistamiseksi. Tukea toivottiin lisää, jotta taimistoilla olisi mahdollisuus kokeilla ja löytää lisäysläheteitä ja -menetelmiä yhä uusille lajeille. Lisäksi taimistot kaipasivat asiakkailtaan lisää tietoa siitä, millä perusteilla ennallistamishankkeissa käytettävät lajit valitaan, jotta tuotantoa voisi suunnata osuvampiin lajeihin. Toivottiin myös, että haluttuja lajeja ei määriteltäisi liian tarkasti, jotta taimia löytyisi.

YHTEISTYÖLLE OLISI TILAUSTA

Tämä kaikki kuulostaa suomalaisittain kovin tutulta, niin luonnonkasvien kuin tavanomaisten vihertaimienkin osalta. Myös muutamat Euroopassa tehdyt selvitykset olivat tuloksiltaan hyvin saman suuntaisia. Voisivatko tulevat ennallistamisen kasvitarpeet tuoda meillekin julkisia resursseja siemen- ja taimituotannon ja -markkinan kehittämiseen, kun paikallisen tai vähintään kotimaisen lisäysmateriaalin merkitys kasvaa? Mahtaako maailmalta löytyä paikkoja, joissa siemen- ja taimituotannon ja -markkinan haasteista edes muutama olisi onnistuneesti ratkottu? Ehkä näihin haasteisiin voitaisiin etsiä ratkaisuja yhdessä, sillä vaikka ongelmat ovat paikallisia, ne ovat selvästi myös yhteisiä. v

Maaperänäytteitä kerättiin
Oulussa ja Helsingissä
yhteensä 151 viheralueelta.

Kuva: Marika Laurila / Luke

Metsäkasvillisuus ylläpitää erilaisia sienilajeja kuin avoimien ja rakennettujen viheralueitten kasvit.

Kuva: Katja Kangas / Luke

Taajametsissä kävijät altistuvat erilaisille mikrobeille kuin rakennetuilla ja avoimilla viheralueilla.

Monipuolisia mikrobiyhteisöjä, *"vanhoja ystäviä"*

Kaupunkien viheralueiden maaperä on asukkaille hyödyllinen mikrobiston lähde. Maaperän mikrobiston monimuotoisuutta selvitettiin Oulun ja Helsingin kaupungin viheralueilla. Kaupunkilaiset ovat yhteydessä mahdollisimman monimuotoisen mikrobiston kanssa viettäessään aikaa kaikenlaisilla viheralueilla mukaan lukien taajamametsät.

teksti: HANNU FRITZE, KRISTA PELTONIEMI, TAINA PENNANEN, SANNAKAJSA VELMALA, JENNI HULTMAN, LEILA KORPELA, OILI TARVAINEN, JOUNI KARHU, MARIKA LAURILA ja KATJA KANGAS

Kuva: Katja Kangas / Luke

Tutkimuksessa oli mukana rakennettuja ja avoimia viheralueita sekä taajametsiä. Kuvassa rakennettua viheraluetta Oulun Hupisaarten puistoalueelta.

“Menkää ulos leikkimään” on monien lasten kuulema käsky, jonka hyödyllisyyttä terveydelle käskyn antaja tuskin pohtii sitä lausuessaan. Todennäköisesti hänen mielessään on saada hetkeksi kotirauha. Kehotus ulkona leikkimisestä on yleistynyt vasta kaupungistumisen myötä, sillä ihmisen evoluutiossa on asuttu ja oleskeltu ulkona luonnossa miltei aina. Ulkona ihminen on fyysisessä yhteydessä luontoon, jonka tärkeänä osana ovat myös siellä runsaslukuisina esiintyvät mikrobit. Nämä ovat evoluution aikana asuttaneet myös ihmisen ihon, limakalvot ja suoliston muodostaen ihmisen terveyttä edistävän mikrobiston. Kilpailemalla tilasta taudinaiheuttajamikrobien kanssa ne suojaat meitä taudeilta.

Ihmisen ja mikrobiston välinen suhde tunnetaan ”Old Friends – Vanhat ystävät” -hypoteesin nimellä, jota on kutsuttu myös ”Monimuotoisuus” hypoteesiksi. Kaupungistuminen on vähentänyt ihmisen mahdollisuuksia olla yhteydessä suoraan luonnon ympäristöihin, jolloin myös ”vanhat ystävät” ovat tulleet syrjäytetyiksi. Nykyisissä usein koneellisen ilmavaihdon suodattamissa sisäilmastoissa ihminen ei enää altistu niin monimuotoiselle mikrobistolle. Ihmisten ja mikrobien kohtaamattomuudella on havaittu yhteys esimerkiksi tulehdussairauksien kasvun kanssa. Lasten ulkoleikit ovat tärkeitä, sillä ihmisiin kuuluva normaali mikrobisto kehittyy omakseen leikki-iässä. Se myös saa läpi elämän täydennystä luonnosta. Mitä monimuotoisempi luonto, sitä monimuotoisemman mikrobiston kohtaamme.

MAAPERÄ MIKROBISTON LÄHTEENÄ

Maaperä on ihmiselle oiva monimuotoisen mikrobiston lähde. Kämmenen kokoisessa multakasassa on enemmän mikrobeja kuin sademetsässä puita ja eläimiä. Työntämällä kädet multa on mahdollista saada takaisin ainakin osa menetetyistä yhteydestä vanhoihin mikrobiystäviin. Ihminen kohtaa mikrobeja myös ilman kautta, kun tuuli nostattaa niitä maaperästä. Kaupungeissa kohtaamisille suotuisaa maaperää löytyy kaupunkien viheralueilta. Viettämällä aikaa viheralueilla tai kulkemalla niiden läpi, ihminen muodostaa vaivihkaa yhteyden mikrobilähteeseen, joka mahdollistaa kaupunkiasukkaan mikrobiston täydennyksen ja edistää siten terveyttä. Kaupunkien viheralueitten maaperän mikrobiston monimuotoisuudesta on vielä kovin vähän tutkittua tietoa. Koska viheralueet eroavat toisistaan kasvillisuudeltaan, sillä on todennäköisesti vaikutusta myös kasvien kasvualustan eli maaperän mikrobiston monimuotoisuuteen. Kaupungeissa on rakennettuja viheralueita, avoimia viheralueita, sekä taajamametsiä. Nämä viheralueluokat voi vielä jaotella hoitoluokitukseltaan pienemmiksi alaluokiksi, jotka poikkeavat toisinaan suurestikin toisistaan. Esimerkiksi rakennetut viheralueet sisältävät sekä edustusnurmialueet ja toisaalta vanhoja suuria lehtipuita kasvavat ydinkeskustan puistikot tai leikkipuistot puineen ja pensaineen.

Suomen Akatemian rahoittaman RECIPE hankkeen yhtenä tavoitteena on ollut kaupunkien viheralueiden maaperän mikrobien monimuotoisuuden kartoittaminen. Tulevaisuu-

den tavoitteena on maaperän mikrobiston kytkeminen Pohjois-Suomen syntymäkohortti NFBC1966 -aineistoon. Tämän takia tutkimukseen valittiin kaupungit, joissa kohorttilaisia asuu ja joissa on tarpeeksi tiheää asutusta eri viheralueiden lähetyvillä. Näillä kriteereillä tutkimuskohteiksi valikoituivat Oulun ja Helsingin kaupungit. Tutkittaviksi viheralueiksi valikoituivat kolmesta luokasta ja niihin kuuluvista alaluokista: Rakennetut viheralueet (edustus-, käyttö- ja suojaviheralueet), avoimet viheralueet (maisemapellot, käytöniityt, maisemaniityt ja laidunalueet, avoimet alueet ja arvoniityt), ja taajamametsät kuten lähimetsät, ulkoilu- ja virkistysmetsät, sekä suoja- talous- ja arvometsät. Yhteensä mukaan valikoitui 151 viheraluetta, joihin tutkimusalat perustettiin, niiden kasvillisuus inventoitiin ja maaperistä otettiin näytteitä. Maaperänäytteistä tunnistettiin bakteerit ja sienet molekyylibiologisin keinoin. Perinteisinä maaperäanalytiikkaan kuuluvina menetelminä olivat maan pH, hiili- ja typpi-pitoisuuden sekä kationivaihtokapasiteetin määrittäminen.

TAAJAMAMETSÄT LISÄÄVÄT MIKROBISTON MONIMUOTOISUUTTA KAUPUNGEISSA

Oletuksen mukaisesti rakennetut viheralueet, avoimet niityt ja pellot, ja kaupunkimetsät erottautuivat toisistaan kasvillisuuden perusteella. Bakteereita esiintyi merkittävästi enemmän rakennetuilla ja avoimilla viheralueilla kuin kaupunkimetsissä. Sienien lajilukumäärä ei yllättäen eronnut eri viheralueiden välillä. Bakteeri- ja sienilajisto oli hyvin erilainen metsäisillä kasvupaikoilla verrattuna rakennettuihin ja avoimiin viheralueisiin. Metsäisillä kasvupaikoilla bakteeri- ja sieniyhteisöt olivat jonkin verran omanlaisensa jopa eri alaluokissa. Molemmista kaupungeissa ulkoilu- ja virkistysmetsien ja Oulussa myös talousmetsien yhteisöt poikkesivat selvimmin rakennettujen ja avoimien viheralueiden yhteisöistä. Metsälle tyypillinen kasvillisuus ja sen aiheuttamat muutokset maaperän pH:ssa ja ravinnepitoisuudessa vaikuttavat olevan voimakas ajuri mikrobiyhteisön muutokseen. Siten metsäkasvillisuus houkuttelee omiksi mikrobikavereikseen eri bakteereja ja sieniä kuin avoimien ja rakennettujen viheralueitten kasvit.

Asido-, aseto-, ja mykobakteerit sekä alfaproteobakteerit olivat yleisempiä kaupunkimetsien maaperässä. Oulussa taajamametsille tyypillisiä olivat myös Isosphaeraceae-heimon edustajat. Rakennetuilla ja avoimilla viheralueilla taas Gaiellales- ja Vicinamibacterales-lahkojen sekä Nocardioideaceae-heimon edustajat olivat yleisempiä. Sieniyhteisöissä Oulun ja Helsingin kaupunkien välillä oli eroja. Esimerkiksi Helsingissä useat lahottajasieniä sisältävät kotelosienisuvut ja monet kantasienet kuten harsukat, risakkaat, kultaorvakat, haperot ja karvasilokat olivat yleisiä kaupunkimetsien maaperässä, kun taas *Cladosporium*- ja *Plectosphaerella*-kotelosienet olivat yleisempiä rakennetuissa ja avoimien viheralueitten maaperässä. Oulun kaupunkimetsille tyypillisiä sieniä edustivat vanhan metsän sienijuurisienisuvut kuten seitikit, kultaorvakat, risakkaat, haperot, sekä useat maaperän lahottajasieniin kuuluvat kotelosienisuvut. Maaperässä yleisiä ruoste-, hiiva- ja homesieniä, ja mahdollisia kasvitaudinaiheuttajia

VASTUSTUSKYKYINEN KAUPUNKI: KAUPUNKISUUNNITTELU PANDEMIOIDEN ENNALTAEHKÄISYN VÄLINEENÄ

RECIPE-hankkeessa tutkitaan kaupunkiympäristöjen roolia ja kaupunkisuunnittelun mahdollisuuksia tartuntatautien ennaltaehkäisyssä ja siten pandemioiden torjunnassa.

Monitieteinen hanke yhdistää ympäristön, ympäristöterveyden, liikuntalääketieteen, terveyshistorian, informaatiotutkimuksen, kansanterveyden ja kaupunkisuunnittelun tutkimusta. Tutkimus tuottaa uutta laajasti sovellettavissa olevaa tieteellistä tietoa ja syventää yhteiskunnallista ymmärrystä kaupunkimaisen, elinympäristön ja terveyden välisistä yhteyksistä, kehittää terveysvaikutusten analyysi- ja arviointimenetelmiä sekä edistää poikkialaista keskustelua ja yhteistyötä kaupunkisuunnittelun ja terveyden edistämisen välillä. Hankkeen rahoittaja on Suomen Akatemian yhteydessä toimiva Strategisen tutkimuksen neuvosto.

Lisätietoja: recipestn.fi

esiintyi yleisesti sekä rakennetuilla että erityisesti avoimilla viheralueilla.

VIHERALUEIDEN MONIPUOLISUUS MAHDOLLISTAA YHTEYDEN MONIMUOTOISEN MIKROBISTON KANSSA

Kaupungin asukkaalla on siis mahdollisuus kohdata erilaisia mikrobistoja riippuen siitä, missä hän liikkuu. Koska taajamametsien mikrobiyhteisö poikkeaa selvästi rakennettujen ja avoimien viheralueiden yhteisöistä, taajamametsiä kannattaa säilyttää kaupungin asukkaiden virkistyskäyttöön. Hieman yllättäen rakennetut viheralueet muistuttivat mikrobistoltaan avoimien viheralueiden mikrobistoa, vaikka nämä erosivat kasvillisuudeltaan. Oletimme että rakennetut viheralueet olisivat mikrobistoltaan erilaisia ja lajistoltaan köyhempiä – mutta näin ei ollutkaan, vaikka rakennettujen viheralueitten historia poikkeaa todennäköisesti suuresti siinä miten paljon ihminen niitä kuluttaa, mikä on täyttömaan lähde, istutuskasvillisuuden vaihtuvuus ja kasvilajikirjo sekä hoitotapa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kaupunkien tulisi ylläpitää rakennettuja viheralueita, jotka houkuttelevat asukkaita erityyppisin istutuksin. Asukas voisi siten itse valita mieleisensä ympäristön, jossa kohdata ”Vanhat ystävänsä”.

Kaupunkilaiset ovat yhteydessä monimuotoisen mikrobiston kanssa kaikenlaisilla viheralueilla. Erityisesti vaihtelevat viherympäristöt taajamametsineen tarjoavat mahdollisuuden altistua monipuoliselle mikrobistolle. Kaupungistumisen myötä metsät häviävät kaupunkien keskustoista. Mikrobiston monimuotoisuuden näkökulmasta lähimetsien vaalimien on ensiarvoisen tärkeää. v

FT, tutkimusprofessori Hannu Fritze, FT, erikoistutkija Krista Peltoniemi, FT, tutkimusprofessori Taina Pennanen, FT, erikoistutkija Sannakajsa Velmala, FT, erikoistutkija Jenni Hultman, FT, sekä vieraileva asiantuntija Leila Korpela työskentelevät Luonnonvarakeskuksen Helsingin toimipaikassa. FT, erityisasiantuntija Olli Tarvainen, erityisasiantuntija Jouni Karhu, FT, tutkija Marika Laurila, sekä FT, erikoistutkija Katja Kangas työskentelevät Luonnonvarakeskuksen Oulun toimipaikassa.

Tämän artikkelin kuvituksessa kurkistamme eräälle Viherpalvelu Saarnivaahteran työmaalle.

YRITTÄJÄNÄ VIHERALALLA

Kasvaako vai eikö kasvaa?

Mikäli viheralan yritys ei pysty tuottamaan menestyviä palveluita, sillä ei ole edellytyksiä kasvaa. Yrityksellä on oltava selkeä näkemys siitä, mistä työstä sille maksetaan ja miksi se siihen valitaan. Mitä epävarmemmat ajat sitä tärkeämpää on kyky muuttaa tätä näkemystä ja suunnata energia uusiin kasvun lähteisiin.

teksti ja kuvat: TUULA IHAMUOTILA

Yritys käy kehittyessään läpi erilaisia vaiheita, joihin kuhunkin kuuluu omat painopisteensä, toimintatapansa ja johtamistyylinsä. Yrittäjävaihe on vaiheista ensimmäinen. Yrittäjävaiheen johtaja on innovaattori, myyjä ja tekijä. Kaikki pyörii alussa yrittäjän ajatusten ja tekemisten ympärillä. Asiakasläheisen innovoinnin, myynnin ja projektien johtamisen rinnalla johtamisessa painottuu tehtävien delegointi; tekemisen suora ohjaus ja suunnan näyttäminen eteenpäin. Näiden lisäksi tärkeä johtamisen alue yrittäjävaiheessa on rekrytointi.

Toiminnan tarkastelujakso on lyhyt ja operatiivinen. Ensijainen tarve on selviytyä seuraavista viikoista ja kuukausista eteenpäin, pidempään tarkastelujaksoon ei ole aikaa eikä varaa. Kun yrittäjän aika ja kyvyt käyvät riittämättömiksi on johtamista, siis johtajan käyttäytymistä ja toimintaa, muutettava.

KASVUN PULLONKAULOJA

Pihastamo Oy:n perustaja **Kaisa Seppälä** on kokenut kuusi vuotta vanhan yrityksensä mukana nousuja ja laskuja – kuten kaikki muutkin yrittäjät. Palkattujen työntekijöiden määrä on kasvanut töiden tahdissa tasaisesti vuosi vuodelta.

- Ensimmäiset vuodet menivät alimiehityksellä. Ei olla saatu valmistuneita, mutta useista opiskelijoista on onnistuttu kasvattamaan hyviä tekijöitä, hän kertoo.

Seppälällä on intoa kasvattaa yritystään merkittävästi, mutta kasvun esteet on tiedostettu. ”Jos löytäisi kokeneita projektinjohtoon kykeneviä työntekijöitä, olisi helpompaa kasvaa. Kaiken ei tarvitsisi olla omissa käsissä. On vain tosi haasteellista löytää sellaisia.”

Kasvua syntyy, kun asiakkaiden tarpeet täytetään kaupallisesti järkevällä tavalla. Käytännössä kyse on jatkuvasta tasapainoilusta hyvän asiakaskokemuksen, kustannusten hallinnan, lisämyynnin, asiakaspidon ja uusasiakashankinnan välillä.

Työntekijäpulasta huolimatta Pihastamoon on hiljattain palkattu operatiivinen päällikkö. ”Hän on pohjakoulutuksel-

taan tuotantotalouden insinööri ja tuli meille Hämeen ammattikorkeakoulusta työnjohtoharjoitteluun. Hän viihtyi ja nyt olemme kaikki hyvin tyytyväisiä tilanteeseen”, itsekin alaa vaihtanut Seppälä myhäilee. Yrittäjä ei itse enää ole työmaalla, vaan käyttää työaikansa suunnitteluun, hankintoihin, valvontaan ja asiakassuhteiden hoitoon.

MUUTTUVAA JOHTAMISTA

Seppälä pohtii, mitä muuta vaatisi nykyisen 850 000 euron liikevaihdon nostaminen esimerkiksi 1,5 miljoonaan: ”Aina-kin huolellisempaa projektin tekoa, enemmän osaavia työntekijöitä, useamman kohteen rakentamista samanaikaisesti ja todennäköisesti myös laajentumista muihin kaupunkeihin.” Myös osaava johtaminen on tärkeää yrityksen kasvaessa.

Laajentumisvaihe eli yrittäjämaisien toiminnan toinen vaihe merkitsee organisoitumisen ensi askelta. Siinä johtajan rooliin on tultava oman tekemisen, ongelmiin reagoinnin ja päättämisen lisäksi annos ennakkointia, suunnittelua ja organisointia. Toiminnan ylläpito ei onnistu enää pelkästään oman persoonan kautta, siksi omaa päättämistä on nyt opittava vähentämään. On opittava delegoimaan. Johtamiseen on valjastettava mukaan henkilöt, jotka voivat ottaa asteittain lisää vastuuta toiminnan eri alueista.

Kasvun taustalla kaikkein olennaisin muutos on johtamisen ja johtamisen ajattelumallin vaiheittainen muutos. Johtaminen erikokoisissa yrityksissä edellyttää erilaisia kognitiivisia, tiedon käsittelyyn liittyviä kykyjä. Pienen yrityksen paras ja pätevin johtaja ei ole omalla alueellaan ison yrityksen johtajana ja päinvastoin.

Maisemasuunnittelija **Jenna Pelttari** perusti Pihauksen toiminimenä vuonna 2017 ja muutti sen osakeyhtiöksi kaksi vuotta myöhemmin, koska julkisten hankintojen tarjoaminen on silloin helpompaa. Hän palkkasi ensimmäisen työntekijän vuonna 2020 ja 2022 ensimmäiset työnjohtajat.

- Se oli strategisesti tärkeä liike. Heidän ansiostaan Pihaus on tässä pisteessä tänään. Se, että rakentamisessa ja hoidossa on omat työnjohtajansa tarkoittaa sitä, että minä voin keskit-

>

Yrittäjävaiheen johtaja on innovaattori, myyjä ja tekijä. Kaikki pyörii alussa yrittäjän ajatusten ja tekemisten ympärillä.

tyä suunnitteluun ja tulevaisuudessa pelkästään toimitusjohtajan tehtäviin ja hallintoon, hän kertoo.

Pihaus Oy työllisti viime kaudella 16 työntekijää, jotkin heistä vain osaksi kautta. Rakentamisen työnjohtajan kasvatamisessa käytettiin hyväksi kisällitoimintaa.

Myös Pelttarilla on kasvuhaluja.

- Miljoonan liikevaihtoon ei ole pitkä matka. Julkiset ja puolijulkiset kohteet kiinnostavat yhteistyökumppanin kautta hoidettuna, mutta referenssivaatimukset ovat kovat.

Kasvu on helpointa ja kannattavinta saavuttaa orgaanisin keinoin, hankkimalla uusia asiakkaita ja lisäämällä myyntiä nykyisille asiakkaille nykyisillä tuotteilla ja palveluilla. Orgaanisen kasvun tekemisessä systemaattinen myynnin johtaminen, aktiivinen myyntityö sekä tuloksellinen markkinointi ovat keskeisiä.

KRIITTISEN PISTEEN KOHTAAMINEN

Yrittäjän oma toiminta kantaa usein yrityksen siihen kokoon saakka, jossa yrittäjästä itsestään tulee toiminnan kasvun este. Yhden ihmisen ajankäyttö ei riitä huolehtimaan kaikesta, kuten myynnistä, tuotannon ohjauksesta, toimituksista, talou-

den seurannasta, toimittajista ja muista vastaavista asioista. Mikäli tässä vaiheessa ei jaeta vastuuta yrityksen avainhenkilöille ja lisätä johtamisen kapasiteettia, kasvu pysähtyy tähän. Samanaikaisesti pitäisi etsiä lisää asiakkaita.

Viherpalvelu Saarnivaahtera Oy:n työntekijävahvuus on noin neljä yrittäjän itsensä lisäksi. Suurempaa määrää on kokeiltu, mutta yrittäjän rooli muuttui siinä vaiheessa tulipalojen sammutteluksi.

- Ei tätä firmaa perustettu siksi, että ajaisin vatsahaavan kanssa pakulla ympäri kohteita enkä itse ehtisi tehdä muuta. Homma alkoi muuttua pelkäksi hallinnoinniksi jo tuossa kokoluokassa, Viherpalvelu Saarnivaahtera Oy:n perustaja **Kalle Malm** sanoo. Yrittäjä oli liian kaukana työmaista.

- Vasta myöhään syksyllä pääsin itsekseni asentamaan kiveystä ja ajattelin, että vitsi tämä on kivaa.

Malm oli tietoisesti pyrkinyt välttämään tällaiseen tilanteeseen joutumista ja yhtäkkiä siinä oltiin.

- Liikevaihtoa tietysti tuli enemmän, kun useampi työmaa oli yhtä aikaa käynnissä, mutta eipä tainnut juurikaan vaikuttaa tulokseen, Malm muistelee.

Seuraavana vuonna tulos oli pienemmällä työntekijämäärällä paljon parempi. Saarnivaahterassa oli löydetty kriittinen piste, jossa yrityksen sisäistä toimintaa pitäisi kehittää esimer-

>

Kun yrittäjän aika ja kyvyt käyvät riittämättömiksi on johtamista, siis johtajan käyttäytymistä ja toimintaa, muutettava.

kiksi lisäämällä organisaatioon työnohtajataso, mikäli yritystä olisi tarkoitus kasvattaa.

Tasapainotilanteessa ennen kriittisen pisteen saavuttamista yrityksen toiminta voi olla hallittua ja suunnitellun kokoista, yrittäjän ohjaksissa pysyvää. Yrittäjä on tuolloin tunnistanut yrityksen kasvun edellyttämän muutostarpeen ja päättänyt pitämään yrityksensä tietyn kokoisena. Kriittisessä pisteessä yritysten riskinä on yrittäjän ylikuormittuminen ja työuupumus, koska työ ja vastuu jakautuvat epätasaisesti.

Kalle Malmille ei yrityksen kasvu sinänsä ole koskaan ollut ajuri. Liiketoiminnan täytyy tietenkin olla kannattavaa, mutta paljon enemmän häntä on ajanut ajatus tuotteesta:

- Tavoite on älyttömän hyvin tehty yksityispiha. Ehkä me vielä joskus saadaan sellainen rakennettua, hän nauraa. V

Kirjoittaja on viheralan yrittäjä ja valmistunut kesällä 2024 rakennetun ympäristön hortonomiksi Hämeen ammattikorkeakoulusta. Tämä artikkeli on toinen viheralan yrittäjyyttä käsittelevässä artikkelisarjassa, joka on kirjoitettu osana Viheralan startup-yrityksen kasvattamista tutkivaa opinnäytetyötä. Tämä artikkelimuotoinen opinnäytetyö on ensimmäinen laatuaan HAMKin rakennetun ympäristön koulutusohjelmassa. Artikkelisarjan seuraavassa osassa tutustutaan viheralan yrittäjien henkilökohtaiseen kasvuun yrittäjäuransa aikana.

Yrittäjän oma toiminta kantaa usein yrityksen siihen kokoon saakka, jossa yrittäjästä itsestään tulee yrityksen kasvun este.

AVANT®

500-SARJAN SYYSKAMPAKKA

KETTERÄ JA HELPPOKÄYTTÖINEN Avantin 500-sarja on suosittu valinta viheralan tehtäviin niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Laaja työlaitevalikoima varmistaa, että saat siitä luottokumppanin lukemattomiin viheralueiden hoitotöihin.

Nyt pääset nauttimaan 500-sarjan tehosta kampanjahintaan vuoden loppuun asti.

Saatavilla myös edullinen rahoitus, kysy lisää myyjältä!

Lue lisää!

AVANT 523

500-sarjan edullisin malli.
22 hv tehoa ja voimakkaat Poclain-mäntäajomoottorit. Kaatokuorma peräti 800 kg.

23 500 € alv. 0 %

29 492 € alv. 25,5 %

AVANT 528

Jos et tarvitse 2-nopeusajomoottoreita, valintasi on Avant 528 (26 hv). Pitkäikäisen ja luotettavan peruskoneen kaatokuorma on 950 kg.

25 500 € alv. 0 %

32 002 € alv. 25,5 %

AVANT 530

500-sarjan suurin ja nopein malli. Voimakkaat 2-nopeusajomoottorit mahdollistavat jopa 19 km/h ajonopeuden. Kaatokuorma 950 kg.

27 500 € alv. 0 %

34 512 € alv. 25,5 %

Hinnat alkaen. Kampanjahinnat voimassa 1.10.–31.12.2024.

Kaikilla Avant-kuormaajilla on 2 vuoden takuu.

**AVANT
CENTER**

Pirkanmaa
Pohjanmaa
Länsi-Suomi
Itä-Suomi
Keski-Suomi
Etelä-Suomi

Hanna Niemenlehto
Saku Harju
Jari Laukkanen
Jyrki Sahinjoki
Matias Muurikainen
Vesa Terhivaara

040 763 8326
050 598 6811
045 139 4996
050 347 7234
050 440 0126
050 400 8588

Pohjois-Suomi
Vuokraamot
Huolto
Varaosat

Jari Rahkonen
Miika-Matti Silvén
03 347 8875
03 347 8865

050 065 1353
040 559 4511

etunimi.sukunimi@avantteco.com

AVANT.FI
AVANTRENT.FI

Arttu (vas.) ja Antti Haverinen esittelevät mielellään taimistoaan myös vierailijoille, vaikka osalla pelloista on toisinaan myös kärsineitä taimia. - Tässä hommassa on omat haasteensa ja niitä pyrimme parhaamme mukaan ratkomaan, he toteavat. Kuvassa näkyvä lehmusta kasvava alue on hyvässä voinnissa ja kasvussa.

Haasteita ja mahdollisuuksia taimistossa

Veljekset Arttu ja Antti Haverinen kehittävät yritystään suunnitelmallisesti ja ovat aktiivisia myös yhdistystoiminnassa. Muuttuva ilmasto tuo omat piirteensä pohjoisen, puuvartisiin kasveihin keskittyneen taimiston toimintaan.

teksti ja kuvat: LIISA HYTTINEN

Sangalliseen huopa-astiaan istutetut pilvikirsikat oli kesäkuussa lastattu toimitusvalmiiksi.

Huopa-astia mahdollistaa taimien nostamisen pellostä vaikka keskellä heinäkuuta ilman, että juuret vahingoittuvat.

YRITTÄJYYTTÄ SUKUPOLVESTA TOISEEN JA KOLMANTEEN

Talvi 2023–2024 koetteli Varkauden lounaispuolella Joroisissa sijaitsevaa Taimisto Huutokoskea. Lämpötila painui nollan alle, kun lehti oli vielä puussa. Talvea kesti pitkään ja tammi-kuussa paukkuivat koko maassa selvästi keskimääräistä kovemmat pakkaset.

- Se oli erikoistalvi ja meillä kuoli pellossa jonkin verran puita, kertoo toimitusjohtaja ja kolmannen polven taimistoyrittäjä **Arttu Haverinen**.

Vastaavaa talvea eivät Taimisto Huutokoski Oy:tä vetävät Haverisen veljekset tiedä aiemmin olleen, vaikka taimiston historia on pitkä. Yrityksen perusti jo vuonna 1952 Haveristen isoisä Toivo Haverinen. Pari vuosikymmentä myöhemmin ohjaket otettiin hänen poikansa Sakari, ja toihin yritykseen tuli myös hänen puolisonsa Anne. Seuraavaa sukupolvea edustava Arttu Haverinen aloitti taimistolla vuonna 2007 suorittamaan kaupallisen alan tutkinnon Jyväskylän ammattikorkeakoulun yrittäjyyshenkisessä tiimiakatemiassa. Neljä vuotta myöhemmin mukaan toimintaan liittyi **Antti Haverinen**, jonka intohimona ja vastuualueena on taimien tuotanto.

- Homman eliksiiri on se, että on niin paljon oppimista ja kehittymistä, että ei siinä varmaan oma elinikä riitä, sanoo tuotantopäällikkönä työskentelevä Antti Haverinen.

Innostus omaan työhön näkyy esimerkiksi siinä, että hän tunnistaa taimistolta kotoisin olevat kaupunkipuut vaikkapa Helsingin liikennevaloissa odottaessaan. Sen mahdollistaa oma tuotekehitys.

- Meillä on hiukan erilainen leikkaustyyli kuin muilla taimistoilla. Osa puista latvotaan eli katkaistaan latva ja tehdään uusi, jotta puusta tulee tanakka eikä pitkä "ongenvapa". Myös latvusta leikataan, niin että saadaan tasainen latvus. Myös runkoa nostetaan samaan tyyliin kuin Ruotsissa, tämän vuoksi puut kelpaavat myös vientiin Suomen rajojen ulkopuolelle.

UUSIA TAUDINKESTÄVIÄ JALAVIA

Viime keväänä leikkuutyö jäi osalla taimistoa vähäisemmäksi. Vaahterat, joista tavallisestikin vain noin puolet selviää myynti-ikäisiksi saakka, kärsivät erikoisen talven vuoksi suuret vahingot – ja samoin monet muut puulajit. Mukana menivät

myös yhtiön silmäterät, uutuustuotteena vuodesta 2018 alkaen kasvatetut jalavalajikkeet Rebona ja New Horizon, joissa ei Haveristen mukaan esiinny lainkaan tuhoisaa hollanninjalavatautia. Huutokosken taimisto on ainoa näiden jalavalajikkeiden kasvattaja ja myyjä Suomessa.

- Olemme mukana eurooppalaisessa jalavaverkostossa, jossa näitä lajikkeita kasvatetaan, kertoo Arttu Haverinen.

Mukaan verkostoon Huutokoski pääsi alan yhdistystoiminnassa tutuksi tulleen ruotsalaisen kollegan vinkistä.

- Jalavan kannat tuodaan Yhdysvalloista ja pikkupuut kasvatetaan Saksassa. Sieltä ne jaellaan eri maiden taimistoille, jotka vastaavat oman alueensa myynnistä.

Jalavaa otettiin Huutokoskelle toiveikkain mielin. Oli suunniteltu, että vuonna 2024 viitisen vuotta Haveristen pellossa kasvaneita taimia aletaan markkinoimaan suunnittelijoille. Antti Haverinen koki kuitenkin ikävän yllätyksen, kun hän keväällä meni tarkastamaan taimia: lähes kaikki jalavat näyttivät kuolleen.

- Piti vähän aikaa miettiä, että miten kertoo sen muille, Antti Haverinen muistelee.

- Todennäköisesti syynä oli se, että pakkasen tuli ennen kuin lehdet olivat ehtineet pudota ja nesteet vielä virtasivat puissa, Arttu Haverinen arvelee.

Vaikka viime syksyyn saakka hyvin onnistunut jalavankasvatus koki erikoisen talven vuoksi tappion, eivät Haveriset lannistuneet. Taimia ei poistettu pellostä ja kesän aikana moni jalava lähtikin kasvamaan viiveellä.

- Osasta näistä saa leikkaamalla vielä myyntikuntoisia lähivuosille, Arttu Haverinen lupaa.

Viime talvena kärsivät pahoin monet muutkin puulajit.

- Tuurenpihlajassa oli hävikkiä normaalia enemmän. Myös muutamat uutuuspuut, mitä oli ajateltu jatkossa markkinoille, esimerkiksi korkkipuu, ne menivät kaikki.

Taimistojen lisäksi kärsivät monin paikoin myös jo vuosia sitten istutetut vanhemmat puut.

RATKAISUJA PULMIIN

Viheralueiden rakentajat heittivät taimistoille jo toista kymmentä vuotta sitten haasteen ratkaista se, miten isoja puun- taimia voitaisiin istuttaa läpi kesän. Tavallisesti mahdollisia

>

Kuva: Aino Jusén

Scolytus-suvun kaarnakuoriaiset tekevät kuoren alle laajoja syömäkuvioita. Nämä jäljet on tehnyt yleinen kotimainen laji koivunmantokuoriainen, *scolytus ratzeburgi*.

JALAVIA KANNATTAA TARKKAILLA

Teksti: LIISA HYTTINEN

Hollanninjalavatautia esiintyy Virossa, Ruotsissa ja Venäjällä, mutta Suomessa sitä ei käytännössä ole havaittu. Suomen lajitietokeskuksen ylläpitämän laji.fi-sivuston havaintokartassa näkyy yksi havainto Helsingin Tähtitorninmäeltä vuodelta 1964, yksi Vantaan Havukoskelta vuodelta 2019 sekä yksi Porista vuodelta 2020. Ruokaviraston erityisasiantuntija **Paula Lilja** täsmentää, että jälkimmäisiä havaintoja ei kuitenkaan ole vahvistettu.

- Ruokavirasto seuraa tilannetta. Joitakin näytteitä on tutkittu tänä kesänä, mutta jalavatautia ei ole löydetty, Lilja kertoo.

Hän kuitenkin suosittelee puiden kanssa työskenteleviä tarkkailemaan oireita erityisesti alkukesästä, jolloin taudin erottaminen muista oireista on helpointa.

- Ensioireena on heikentyneen nestevirtauksen aiheuttama uusien versojen lakastuminen, joka yleensä alkaa latvuksesta.

Puu voi kuolla tautiin jopa yhdessä kesässä. Hollanninjalavatauti ei kuitenkaan ole karanteenituhooja, joten sen löytyminen ei välttämättä johda viranomaistoimenpiteisiin. Ruokavirasto ei myöskään kartoita hollanninjalavataudin esiintymistä.

- Oireiden tarkkailu esimerkiksi puiden hoitotöiden yhteydessä on tärkeää, jotta mahdolliset esiintymät löydetäisiin aikaisessa vaiheessa. Taudin oireista kannattaa kuitenkin ilmoittaa Ruokavirastoon, jotta mahdolliset tautitapaukset saataisiin varmistettua laboratorioissa, Lilja ohjeistaa.

Heikentyneiden jalavien runkoja kannattaa myös tarkkailla siltä varalta, että niissä näkyisi vektori- eli taudin kuljettaja -kuoriaisen tekemiä reikiä tai että irtoavan kuoren alta löytyisi syömäkuvioita.

- Jalavia vaivaavat myös jalavanhankapistiäinen ja jalavanpakuri, Lilja lisää.

Nekään eivät ole karanteenituhoojia, mutta jalavanhankapistiäinen on haitallinen vieraslaji, joka löydettiin Suomesta ensi kertaa kesällä 2024. V

Lähteet ja lisätietoa: ruokavirasto.fi, laji.fi, vieraslajit.fi

TAIMISTO HUUTOKOSKI OY

- Perheyriutus on perustettu vuonna 1952.
- Ruotsissa listattu pörssiyritys Green Landscaping Group AB osti Taimisto Huutokosken osakekannan 1.1.2022. Taimisto Huutokoski Oy toimii kuitenkin edelleen itsenäisenä yrityksenä. Yrityskaupalla haluttiin laajentaa tukiverkostoa, edistää yhteistyötä viherrakentäjien kanssa ja avata yritykselle aiempaa enemmän kansainvälisiä markkinoita.
- Sijaitsee Joroisissa Huutokosken kylässä.
- Peltoalaa on yhteensä 127 ha, josta 90 ha puuvarstien taimien tuotannossa.
- Liikevaihto oli 4,1 M€ vuonna 2023. Taimistojen yhteenlaskettu liikevaihto Suomessa on noin 40 M€, josta viherrakentämisen taimituotanto kattaa arviolta noin puolet.
- Työntekijöitä on 29, joista ympärivuotisesti 18 ja kausityöntekijöitä 11 (töissä noin 9 kk)
- Yrityksellä on Arvostettu työpaikka -sertifikaatti.

17-vuotias Eveliina on Taimisto Huutokoskella puutarhurin oppisopimuksella töissä toista vuotta. Taimitarhoissa, kuten koko viheralalla, on pulaa nuorista työntekijöistä.

istutusaikoja ovat olleet vain kevät ja syksy, sillä kesällä juuristot eivät kestä taimien nostamista pellostä, vaan vuotavat herkästi kuiviin. Tämä tekee viherrakentamisen ajoituksesta hankalaa ja voi viivästyttää joskus paljonkin työmaan valmistumista.

Haveriset tarttuivat haasteeseen. Tuotekehitys ei ole elävien puuvartisten kasvien kanssa toimiessa kaikkein nopeinta, sillä isona myytävät puuntaimet vaativat Suomessa noin kymmen vuoden kasvatusajan taimistossa. Nyt Huutokoskella on kuitenkin valmiina ratkaisu, jota 2010-luvun alulla toivottiin.

- Taimi on istutettu peltoon sangallisessa huopa-astiassa, joka on niin tiivis, että isot juuret pysyvät sen sisällä. Pienet hiusjuuret saavat sen läpi maasta kuitenkin ravinteita ja kosteutta. Tämä mahdollistaa taimien nostamisen pellostä vaikka keskellä heinäkuuta ilman, että juuret vahingoittuvat, Arttu Haverinen kertoo.

Taimistoalaa kehitetään myös Viherympäristöliiton jäsenyhdistys Taimistoviljelijät ry:ssä, jonka toimintaan Haverisetkin ovat aktiivisesti osallistuneet uransa alusta saakka. Yhtenä esimerkkinä on tällä hetkellä käynnissä oleva kokeilu, jossa taimistot kokoavat kasvatuksessa olevat lehtipuulajikkeensa listaan, jotta suunnittelijat voivat tarkistaa, mitä lajikkeita on saatavilla kotimaisina.

- Näin pyritään helpottamaan suunnitelmiin kuuluvan kotimaisuusvaatimuksen toteutumista sekä monipuolistamaan suunnittelussa käytettävää lajistoa, valottaa Taimistoviljelijät ry:n toiminnanjohtaja **Hanna Tajakka**.

Lista on suuntaa antava ja se jaellaan suunnittelijoille ammattijärjestöjen kautta.

- Tämän vuoden lopulla on tarkoitus koota suunnittelijoiden kokemuksia lehtipuulistan hyödyllisyydestä ja käytettävyydestä suunnittelijan työkaluna. Kokemusten pohjalta päätetään, jatketaanko listan käyttöä ja kehittämistä edelleen. Jos lista koetaan hyödylliseksi, voidaan sen käyttöä laajentaa

myös muiden viherammattilaisten, kuten tilaajien, käyttöön, Tajakka kertoo.

MAA, VESI JA KUNNON TALVI

Haveristen esittelemän huopa-astian idea on lainattu ulkomaisilta taimistoilta, joihin Haveriset pitävät ilmeisen tiiviisti yhteyttä monenlaisen yhteisen toiminnan kautta. Ratkaisuja ja tuotteita tuodaan ja viedään. Samalla on opittu, mitkä ovat suomalaisen taimiston haasteita ja etuja eteläisempiin verrattuna. Peltomaan hinta on Arttu Haverisen mukaan Suomessa edullisempi kuin vaikkapa Saksassa eikä tuhansien järvien maassa yleensä kuivuus vaivaa.

- Meillä riittää vettä. Sitä sataa taivaalta eikä se maksa mitään. Aika harvoin tarvitsee kastella.

Kolmas positiivinen puoli Suomessa on sama, joka aiheutti juuri suuria haasteita – nimittäin talvi.

- Meillä on kovat talvet vielä toistaiseksi ainakin ja toivotaan että on jatkossakin, koska ne estävät monia tuholaisia leviämistä tänne, toteaa Arttu Haverinen.

Pohjoisessa ilmastossa, 62. leveyspiirillä ja puuvartisten kasvien III ja IV menestymisvyöhykkeen rajalla puuntaimen kasvatus on hitaampaa kuin Keski-Euroopassa. Arttu Haverisen mielestä vaaka kallistuu kuitenkin taimiston eduksi.

- Saksasta lensi ammattilaisia tänne katsomaan ja he yllättyivät, että Suomessa on tällaista puutuotantoa, joka täyttää heidän laatuvaatimuksensa, Arttu Haverinen kertoo.

Vaikka sijainti tuo muutamia etuja Taimisto Huutokosken toimintaan, niin aktiivista vientitoimintaa Haveriset eivät juurikaan tee. Puiden tuotantoa tehdään Suomen markkinointia ajatellen sekä Pohjoismaihin, mutta ylituotantoa myydään esimerkiksi Saksaan ja Hollantiin. Yhteistyö hyödyttää kaikkia osapuolia. v

APURAHOJA

Nikolai ja Ljudmila Borisoffin Puutarhasäätiö sr. tukee mm. puutarha-alaan liittyvää tutkimus- ja kehittämistyötä.

Hakumenettely

Hakemus tehdään säätiön hakulomakkeella, jota voi tulostaa kotisivuiltamme. Säätiö ilmoittaa myöntämistään apurahoista ja stipendeistä helmikuun loppuun mennessä. Täytetty hakemus tulee olla perille toimitettuna **15. marraskuuta mennessä** osoitussa:

Nikolai ja Ljudmila Borisoffin Puutarhasäätiö sr.
c/o Asiamies Katarina Lassheikki,
Dalkullantie 77
02400 Kirkkonummi

HUOM! Tietoturvasyistä hakemuksia ei pidä lähettää sähköpostitse.

Lisätietoja:

Asiamies Katarina Lassheikki, puh. 040 55 20 267
Varapuheenjohtaja Sven Engblom, puh. 0400 530 182
www.puutarhasaatio.fi

Luonnon monimuotoisuus rakennetuilla viheralueilla

Viheralan
verkostotapaaminen
29.11.2024

 VIHERYMPÄRISTÖLIITTO

Lue lisää ja ilmoittaudu
maksuttomaan
webinaariin: vyl.fi

Viherpäivät

5.–6.2.2025

Jyväskylän Paviljonki

ILMOITTAUDU NYT!

viherpaivat.fi

PIRJO SIRÉN: Viheralueet ovat pitkän tähtäimen sijoituksia

Kuva: Tuusulan kunta / Kari Kohvakka

Suomen viherala on tänä päivänä suunnannäyttävä sekä kansallinen ja kansainvälinen toimija vastuullisemmassa, ilmastonmuutokseen sopeutuvassa ja monimuotoisessa rakennetussa ympäristössä. Käynnissä olevat kansallisen tason lainsäädännön muutokset tulevat olemaan huomattavia tulevina vuosina; ennallistamisasetuksen tuleva kansallinen tulkinta lisää viheralan merkittävyyttä yhdyskuntien ja niiden kehityksen ratkaisujen tarjoajana. Viherympäristö-lehti nostaa tässä numerossaan esille kansainvälisen viheralan, Euroopan kaupunkimetsiä, globaalin viheralue- ja luontoverkoston sekä kansainvälistä tutkimusta hiiliviisaasta kaupunkivihreästä.

Ennallistamisasetus näyttäytyy kaikkein merkittävämpänä viheralaa tulevaisuudessa muokkaavana lakina. Asetuksen tavoitteena on parantaa luonnon tilaa laajasti eri ympäristöissä. Asetus antaa jäsenvaltioille liikkumavaraa asetuksen toimeenpanossa. Asetuksen toimeenpanoa varten laaditaan ympäristöministeriön koordinoimana Suomessa kansallinen tulkinta ja ennallistamissuunnitelma.

Viherympäristöliitto tulee olemaan vahvasti mukana kansallisen tulkinnan laadinnassa. Kyse ei ole vain metsänhoidosta, vaikka yhteiskunnallinen keskustelu keskittyy Suomessa luonnon tilaa parantaviin toimiin metsissä, soilla, maatalousympäristöissä, rannoilla ja sisävesissä. Kaupunkivihreän osuus ja latvuspeitteisyys ovat teemoja, joissa Suomi on sinänsä kuntineen ja kaupunkineen jo eurooppalainen edelläkävijä. Viher- ja latvuspeitteisyys sekä kaupunkivihreän määrä tulevat kuitenkin varmasti tarkasteluun ja trendi niissä on nouseva.

Viherympäristöliitto on jo kuluneena vuonna ollut nimettyinä järjestönä Ympäristöministeriön johdolla tehtävässä kansallisessa lainsäädäntötyössä koskien muun muassa kaavojen toteuttamista ja katujen sekä yleisten alueiden kunnossapitoa. Liitto on tuonut työryhmissä esiin yleisten alueiden suunnittelun tavoitteita ja katu ympäristön moninaistuvia tehtäviä, esimerkiksi koskien riittäviä lumitiloja, hulevesien käsittelyn tarvitsemia tiloja, saavutettavuutta sekä katuviheralan merkitystä moni-

muotoisuuden ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen näkökulmasta. Samoin liitto on tuonut esille viher- ja kulttuuriympäristöihin, -verkostoihin sekä maisema-alueisiin kohdistuvia mahdollisia haasteita alueidenkäyttölain ja rakentamislain luvituksen uudistuessa.

Muutoinkin Suomessa tehdään jo kansainvälisestikin näkyvää, merkittävää työtä vastuullisen, ilmastonmuutokseen sopeutuvan ja monimuotoisen sekä viihtyisän viherympäristön, 'green infrastructuren', eteen.

Metsien ja luonnon hoidon linjauksia päivitetään. Kaavoituksen viherkerroin ja erilaiset kaupunkien linjaukset kaavoituksen ilmastovaikutusten arvioinnista ja hiilensidonnasta ovat arkipäiväistymässä myös pienemmissä kunnissa. Hulevesien luonnonmukainen käsittely on nykyisin jo milteipä tavanomaista kuntien 2000-luvun alun hulevesiohjelmien myötävaikutuksella. Uudistumassa ovat myös kaupunkipu- ja kasvillisuuslinjaukset, joilla vastaamme sään ääri-ilmiöihin, lämpötilamuutoksiin, kasvitautilen uhkiin ja monimuotoisuuden tavoitteisiin. Pölyttäjien turvaamiseen tähtäävät toimet ovat merkittäviä ylipäättään ruokaturvankin kannalta.

Viheralueet ovat itsessään arvokkaita, ihmisen ollessa osa monilajista eliöstöä. Kansallisen ja kansainvälisen viheralan ajankohtaisia asioita tarkastellessa on selvää, että viherala on entistä painokkaammin monimuotoisen ja ilmasto- ja elinympäristön suunnannäyttävä: nimenomaan vihreä ja ilmasto- ja elinympäristö tuottaa hyvinvointia ja monipuolisia hyötyjä. Samalla viherala tukee kaupunkien ja kuntien elinvoimaa ja vetovoimaa. Mikä tuore teko nosti välittömästi esimerkiksi Helsingin keskustan vetovoimaa? Minusta se oli väliaikainen Töölönlahdenpuisto.

Viheralueet näyttäytyvät pitkän tähtäimen sijoituksina, jotka synnyttävät hyötyjä sekä heti että pitkän ajan myötä.

Pirjo Sirén on maisema-arkkitehti, kuntakehitysjohtaja ja Viherympäristöliiton puheenjohtaja.

Selvitys tuo kaupunkipuiden arvon näkyviin

Luonnonvarakeskuksen tuore julkaisu esittelee vihreän infrastruktuurin ja sen tuomien ekosysteempipalveluiden arvoa. Selvitys keskittyy hiilensidonnän, hulevesien hallinnan sekä ilmansaasteiden mittaamiseen i-Tree ohjelmistoa apuna käyttäen. Kaupunkipuuston taloudellisen arvon määrittelylle lienee kysyntää, sillä poliittisen päätöksen tueksi tarvitaan tästäkin aiheesta mustaa valkoisella. Selvitys tarjoaa sitä vihreän infrastruktuurin osalta.

Kaupunkipuiden ekosysteempipalveluiden arvo

Miia Mänttari ja Eeva-Maria Tuhkanen

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 47/2024

103 s.

Verkkojulkaisu: jukuri.luke.fi

Puut tutuksi

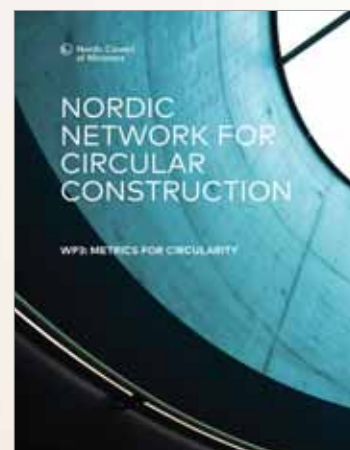
Pienestä sivumäärästään huolimatta poikkeuksellisen kookas teos lähestyy maailman puita kasvillisuusvyöhykkeiden kautta. Suomalaiselle lukijalle mielenkiintoisinta antia lienevät eksoottisempien kasvupaikkojen puulajiston esittely apinanleipäpuusta mausteena tutumpaan kaneliin. 150 puulajia esittelevä teos lähestyy ilmaisussaan kuvakirjaa. Väljä taitto ja **Katie Scottin** tekemälle viehättävälle kuvitukselle annettu runsas tila tekevät luku- ja katselukokemuksesta miellyttävän.

Puut

Tony Kirkham, Katie Scott

Nemo, 2024

96 s.

Rakentamisen kiertotalous mitattavaan muotoon

Nordic Network for Circular Constructionin tuore verkkojulkaisu pohjautuu Pohjoismaissa tehtyyn yhtenäistämistyöhön rakentamisen kiertotalouden edistämiseksi. Tavoitteena on ottaa käyttöön yhteiset metodit mittaamisessa.

Julkaisu ei pyöri lillukanvarsissa, sillä rakennusektorilla on valtava merkitys muun muassa raaka-aineiden käytössä. Yhteinen seurantamalli mahdollistaa vertailun kansainvälisesti asetettuihin tavoitteisiin.

Nordic Network for Circular Construction

WP 3 - Metrics for circularity

Nordic Council of Ministers, 2024

Verkkojulkaisu: norden.org

Villit kasvit käyttöön

Luonnon villit käyttökasvit - teos uppoutuu perusteellisella lähestymistavallaan suomalaisen luonnon käyttökasvien esittelyn lisäksi niihin lajeihin, jotka eivät missään nimessä saa päätyä ravinnoksi.

Eija ja Jouko Lehmuskallion kirjoittaman teoksen ansioksi voi lukea paneutumisen lajintuntemukseen. Oppi, josta eittämättä on hyötyä kotimaista luonnonvara-alaa vahvistaessa koko ketjun laajuudelta. Tekijät eivät kuitenkaan jää taksonomian pauloihin, vaan tuovat lukijan näkyville kasvien ympärille kietoutunutta kulttuurihistoriaa.

Tiesitkö esimerkiksi, että pellava on alunperin tarkoitettu kuiturikasta nokkosta, jauhosavikka on ravintoarvoltaan pinaattia parempi tai että vanhoista viljelmistä jäänyt herkullinen palsternakka kasvaa suurina kasvustoina erilaisilla joutomailla?

Sotien jälkeisen pula-ajan jälkeen luonnonkasvien hyödyntäminen väheni, mutta on viime vuosina tullut yhä suosituimmaksi. Kirjoittajien mukaan korvikkeesta on tullut gurmeeta.

Lukijalle ehkä jo tuttujen villivihannesten - kuten parsan korvaajana erinomaisesti toimivan maitohorsman ja salaattiin sujahtavan voikukan - lisäksi kirja valottaa mausteeksi sekä koristeeksi sopivien kasvien paljoutta. Lähestymistapa on kaiken kattava, sillä läpi käydään myös kaikkien tuntemat marjat ja puut.

Teos tarjoilee runsaasti käytännön vinkkejä siihen, miten ja mitä osia suomalaisista luonnonkasveista voi hyödyntää, huomioiden myös uhanalaiset kasvit sekä vastuullisen keräystavan.

Luonnon villit käyttökasvit

Eija Lehmuskallio, Jouko Lehmuskallio

Readme.fi, 2024

400 s.

Löydä oppaat viheralan töihin ja opintoihin Viherympäristöliiton verkkokaupasta!

Jari Kuitanen
Kaupunkien lahoppuopas
Lahoppu-vaikuttamisen rakentamista viheralueilla
Helsingin kaupungin viherpalvelut

V
viherpalvelut

60,00

Kaupunkien lahoppuopas

16,50

Lumitilaopas - ohjeet parempaan talveen

Viherympäristöliitto
Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020

V
viherpalvelut

60,00

Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020

Viherympäristöliitto
Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselustus VKT 2021

V
viherpalvelut

82,50

Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselustus VKT 2021

Opiskelija-ale -20%

kauppa.vyl.fi

VIHERYMPÄRISTÖLIITTO

PUUNHOIDON VERKKOKOULUTUKSET

12.11.2024

19.11.2024

26.11.2024

Aiheena modernin puunhoidon toimenpiteet. Ilmoittautuminen alkaa elokuussa.

VIHERALAN VERKOSTOTAPAAMINEN

29.11.2024 klo 12-14:30

Teema: Luonnon monimuotoisuus rakennetuilla viheralueilla.

VUODEN YMPÄRISTÖ- RAKENNE - WEBINAARI

12.12.2024

Tutustu Vuoden 2024 ympäristörakennekilpailun finalisteihin!

VIHERPÄIVIEN 2025 PRE-SEMINAARIT

4.2.2025 Jyväskylän Paviljongissa

klo 11-12 kokoustila Alvar:

Vieraslajit viheralalla – ennakoi ja ennalta-ehkäise

klo 12:30-14 kokoustila Alvar:

Kestävyyttä maisema-arkkitehtuurilla – Innovatiivisia ratkaisuja pienille kunnille

klo 12:30-17 seminaarisali Tempo:

Green Talent Recruitment – VET for a Sustainable Future Seminar

VIHERPÄIVÄT 2025

5.-6.2.2025 Jyväskylän Paviljongissa

5.2. klo 9-17 maksuton näyttely & Viherympäristö-lehden teemaohjelma
Viherympäristö-Areenalla

5.2. klo 11-16:05 Elävä lähivihreä
-luentopolut seminaarisaleissa

5.2. klo 18-01:30 iltajuhla A-hallissa

6.2. klo 9-15:30 maksuton näyttely & Viherympäristö-lehden teemaohjelma
Viherympäristö-Areenalla

6.2. klo 10-15:30 Elävä lähivihreä
-luentopolut seminaarisaleissa

Lisätietoja tapahtumista: vyl.fi/tapahtumat

Vuoden ympäristörakenne -webinaari

Sisältö:

Vuoden ympäristörakenne 2024 -kilpailu keräsi enätysmäärän osanottajia, joista tuomaristo valitsee syksyn aikana parhaat kilpailun finaaliin. Webinaarissa tutustutaan inalisteihin sekä töiden taustoihin. Yleisö pääsee mukaan keskusteluun. Tule kuulemaan, miten projektit etenivät ja onnistuivat, ja millaisia haasteita niissä kohdattiin. Webinaari on maksuton.

Milloin?

To 12.12.2024 klo 13:00-14:30

Webinaarin ohjelma tarkentuu syksyn aikana.

Kenelle?

Viheralalla työskentelevät suunnittelijat, tilaajat, rakentajat, kunnossapitäjät ja alan opiskelijat sekä kaikki aiheesta kiinnostuneet.

Lue lisää ja ilmoittaudu mukaan:
www.vyl.fi/tapahtumat

PUUNHOIDON VERKKO- KOULUTUKSET

Ilmoittaudu nyt!

Kuva: Sami Klema

PUUNHOIDON VERKKOKOULUTUKSET

Hallitsetko puunhoidon? Puunhoidon koulutussarja alkaa

Viherympäristöliitto järjestää marraskuussa Puunhoidon koulutuspäivät verkkokoulutuksena Teams-alustalla.

Aika:

12.11.2024 klo 9-15:30

Taimilaatu, istutus, tehohoito ja puiden suojaaminen työmailla

19.11.2024 9-15:30

Puiden leikkaaminen ja työturvallisuus

26.11.2024 klo 9-15:30

Puiden kunnon seuranta ja -kuntoarviointi: puiden vauriot, lahottajat, patogeenit

Kenelle:

Viheralan ja puunhoidon parissa työskentelevät, esim. puutarhurit, kiinteistönhoitajat, isännöitsijät, työnjohtajat, suunnittelijat, rakennuttajat ja valvojat.

Sisältö:

Koulutuksessa opitaan mm. puiden taimien laatuvaatimuksista, oikeasta istutustekniikasta ja istutuksen jälkeisistä hoitotoimenpiteistä. Lisäksi käydään läpi puiden suojaamisen eri tapoja ja toimenpiteitä rakennus- ja kaivutöissä, kunto- ja riskiarvioinnin perusperiaatteita sekä puita vaivaavia lahottajia, tauteja ja tuholaisia.

Lue lisää ja ilmoittaudu mukaan:
www.vyl.fi/tapahtumat

STIHL**UUTUUS**

MARKKINOIDEN TEHOKKAIN AKKUKÄYTTÖINEN MOOTTORISAHA

MSA 300 C-O
MOOTTORISAHA

Haluatko tehokkuutta työympäristöstä tinkimättä? MSA 300 C-O on markkinoiden tehokkain akkukäyttöinen moottorisaha ammattimaiseen puun kaatamiseen, oksien katkaisemiseen ja karsimiseen – alhaisella 104 dB:n ääniteholla. Saat paremman ja päästöttömän työympäristön kaupan päälle.

LUE LISÄÄ [STIHLPRO.FI](https://stihlpro.fi)

**ENEMMÄN
TEHOA**

**VÄHEMMÄN
ÄÄNTÄ**

EI PÄÄSTÖJÄ

Helsinki: Katajanokan Laituri

VALMIS MALLISTO
+
RÄÄTÄLÖINTI
+
SUUNNITTELU

PALVELUMME

Autamme rakennuttajia, suunnittelijoita, puutarhureita ja urakoitsijoita toteuttamaan yksilöllisiä kalustekokonaisuuksia esim. puistoihin ja toreille, ulkoilureiteille, päiväkotien, koulujen ja taloyhtiöiden pihoille.

UUTTA 2024

Mallistot: LYYRA, STOORI, KAVERIT
Kompostit, väline- ja viljelylaatikot
Hiekkalaatikot istuintasolla
Suuret pihakeinut
AITTA-ulkoliikuntavälineet

Puistonpenkit

Pöytäryhmät

Kaaripenkit

Ulkoliikunta

Pyöräkatokset

IDEOIDAAN YHDESSÄ!

Jos sinulla on työn alla kohde, johon toivotaan erityisiä kalusteita, me autamme valitsemaan, räätälöimään tai suunnittelemaan juuri sopivan kokonaisuuden.

Nettisivuiltamme löydät esimerkkejä tuotteistamme, mutta tekeillä on aina paljon uutta. Kokeilemme myös jatkuvasti uusia materiaaleja ja pintakäsittelyitä.

Ota yhteyttä,
kerromme mielelläsi lisää!

Muuri- ja porraskenkit

LEIKKISETIN SYYSALESSA

TUOTTEITA JOPA -40%

KINGLON KAIKKI
UUTUUSTUOTTEET
-30 %

LEIKKISET
Leikin ja liikunnan edelläkävijä.

TARJOUKSET
VOIMASSA
31.1.2025 ASTI.

[LEIKKISET.FI](https://leikkiset.fi)